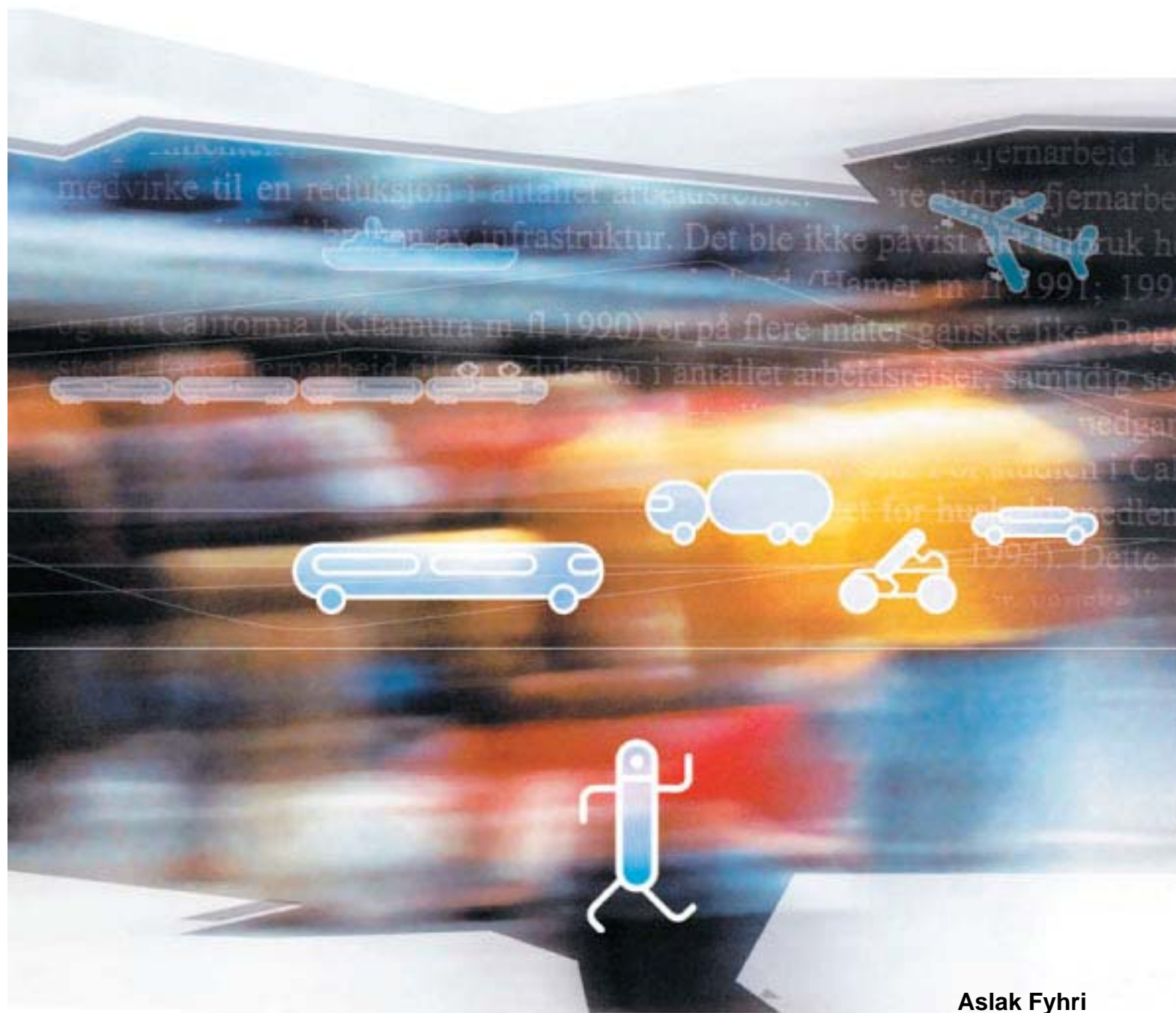

Rødsmoen øvingsområde i Rena - etterundersøkelse

Rødsmoen øvingsområde i Rena - etterundersøkelse

Aslak Fyhri

Transportøkonomisk institutt (TØI) har opphavsrett til hele rapporten og dens enkelte deler. Innholdet kan brukes som underlagsmateriale. Når rapporten siteres eller omtales, skal TØI oppgis som kilde med navn og rapportnummer. Rapporten kan ikke endres. Ved eventuell annen bruk må forhåndssamtykke fra TØI innhentes. For øvrig gjelder [åndsverklovens](#) bestemmelser.

ISSN 0808-0808-1190

ISBN 82-480-0654-9 Papirversjon

ISBN 82-480-0655-7 Elektronisk versjon

Oslo, juni 2006

Tittel: Rødsmoen øvingsområde i Rena - etterundersøkelse.

Forfatter(e): Aslak Fyhri

TØI rapport 843/2006

Oslo, 2006-06

58 sider

ISBN 82-480-0654-9 Papirversjon

ISBN 82-480-0655-7 Elektronisk versjon

ISSN 0808-1190

Finansieringskilde:

Forsvarsbygg

Prosjekt: 2251 Rødsmoen øvingsområde - program for etterprøving av tiltakets støyvirkninger

Prosjektleder: Aslak Fyhri

Kvalitetsansvarlig: Ronny Klæboe

Emneord:

Bomiljø; Støy; Skytestøy; Flystøy; Plage; Friluftsliv

Sammendrag:

I mai 2005 ble 228 personer intervjuet om sin opplevelse av bomiljøet i Åmot kommune. Studien er en etterundersøkelse til etableringen av Rødsmoen øvingsområde. Den viser folks reaksjoner etter at øvingsvirksomheten har kommet i gang og har nådd et normalt aktivitetsnivå. I tillegg ser vi på folks friluftaktiviteter i området og deres holdninger til regionfeltet Østlandet.

Resultatene viser at folk er godt fornøyd med bomiljøet, og at miljøbelastningene oppleves som små. Det har vært en økning i støyplogen som følge av Forsvarets virksomhet. Det er særlig fly og stridsvognekjøring folk plages av. Folks holdninger til øvingsområdet på Rødsmoen er uendret siden 1999, 64 prosent av de spurte er positive. Folks holdninger til regionfeltet på Gråfjell er mer negative, men har bedret seg siden 1999.

Title: Residential noise annoyance due to military training activities

Author(s): Aslak Fyhri

TØI report 843/2006

Oslo: 2006-06

58 pages

ISBN 82-480-0654-9 Paper version

ISBN 82-480-0655-7 Electronic version

ISSN 0808-1190

Financed by:

The Norwegian Defence Estate Agency

Project: 2251 Environmental audit of the noise effects of the Rødsmoen training field

Project manager: Aslak Fyhri

Quality manager: Ronny Klæboe

Key words:

Neighbourhood quality; Noise; Shooting noise; Annoyance; Outdoor activities

Summary:

228 respondents from the Norwegian municipality of Åmot were interviewed in May 2005 about their experience of noise and their attitudes towards adjacent military activities. The study is a follow-up of previous studies conducted in 1996 and 1999, and investigates the effect of Rødsmoen military training field.

The results show that people are quite satisfied with the environmental quality in the area, and that there are few environmental problems. There has been an increase in noise annoyance among the population as a result of military activities. There have been no changes in people's attitudes towards the Rødsmoen training field since 1999, 64 percent of the respondents being positive. People are less positive to the establishment of a larger, regional artillery training field at Gråfjell. However, the attitudes to this project have become more favourable since 1999.

Language of report: Norwegian

Rapporten kan bestilles fra:
Transportøkonomisk institutt, biblioteket,
Postboks 6110 Etterstad, 0602 Oslo
Telefon 22 57 38 00 - Telefax 22 57 02 90
Pris kr 250

The report can be ordered from:
Institute of Transport Economics, the library,
PO Box 6110 Etterstad, N-0602 Oslo, Norway
Telephone +47 22 57 38 00 Telefax +47 22 57 02 90
Price € 30

Copyright © Transportøkonomisk institutt, 2006

Denne publikasjonen er vernet i henhold til Åndsverkloven av 1961
Ved gjengivelse av materiale fra publikasjonen, må fullstendig kilde oppgis

Forord

Undersøkelsen som dokumenteres i denne rapporten er den siste i en serie av tre undersøkelser som er gjennomført for å kartlegge støyvirkningene av lokalisering av forsvarets øvingsområde på Rødsmoen i Åmot kommune. Øvingsaktivitetene som skaper støy, omfatter detonerer av eksplosive ladninger, ildmarkering, bruk av tunge og lette våpen, stridsvognkjøring samt helikopter- og flytrafikk.

Det er tidligere gjennomført en førundersøkelse i 1996, og en mellomundersøkelse i 1999, som hadde som formål å kartlegge omfanget av befolkningsreaksjonene før aktiviteten var kommet fullt i gang. Den undersøkelsen som presenteres i denne rapporten har som formål å kartlegge folks reaksjoner når øvingsvirksomheten har kommet i gang og har nådd et normalt aktivitetsnivå. I tillegg ser vi på folks holdninger til regionfelt Østlandet og deres friluftaktiviteter i området.

Rapporten er skrevet av forsker Aslak Fyhri. Undersøkelsen er finansiert av Forsvarsbygg. Kontaktperson i Forsvarsbygg har vært Odd-Erik Martinsen. Forskningsleder Ronny Klæboe har kvalitetssikret innholdet.

Oslo, juni 2006
Transportøkonomisk institutt

Lasse Fridstrøm
instituttssjef

Ronny Klæboe
forskningsleder

Innhold

Sammendrag

1 Bakgrunn	1
1.1 Oppbygging av forsvarsaktiviteter i Åmot	1
1.2 Undersøkelsesopplegget	3
2 Metode for etterundersøkelsen	3
2.1 Intervjuer på telefon og på internett.....	4
2.2 Frafall.....	5
2.3 Intervjuer i Åmot kommune.....	5
2.4 Intervjuer i mai.....	5
2.5 Spørreskjema med 60 spørsmål	6
3 Støy og vibrasjoner	7
3.1 Opplevelse av vegtrafikken i området	7
3.2 Fly- og helikopterstøy	7
3.3 Vibrasjoner.....	9
3.4 Støy fra stridsvognkjøring	10
3.5 Støyplager fra skyting	10
3.6 Støyplage gjennom døgnet og gjennom året.....	11
3.7 Synes folk at støyen har blitt verre?	12
4 Holdninger til Forsvarets virksomhet.....	14
4.1 Holdninger til øvingsområdet	14
4.2 Plager og holdninger til Forsvarets tiltak mot støy.....	14
4.3 Ulike oppfatninger om Regionfelt Østlandet.....	15
4.4 Engstelse for våpenbruk og plage	17
4.5 Flytteplaner	18
5 Friluftsliv og barrierer for dette.....	19
6 Konklusjon	22
Litteraturliste	23
Vedlegg 1: Tabeller	25
Vedlegg 2: Spørreskjema	29

Sammendrag:

Rødsmoen øvingsområde i Rena - etterundersøkelse

Bakgrunn

I forbindelse med etableringen av Rødsmoen øvingsområde på Rena har Forsvaret ønsket å etterprøve støyvirkningene av aktiviteten. Transportøkonomisk institutt har hatt i oppgave å kartlegge folks holdninger til bomiljøet og til ulike miljøbelastninger i områdene rundt Rødsmoen.

Undersøkelsesopplegget omfatter en før-, mellom- og etterundersøkelse. Førundersøkelsen, som kartla forholdene før selve øvingsaktivitetene tok til, ble gjennomført i oktober måned 1996. I 1999 ble det gjennomført en mellomundersøkelse, som dels så på folks reaksjoner på øvingsvirksomheten underveis, og dels så på holdninger til etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell.

Etterundersøkelsen som rapporteres her, ble gjennomført i mai 2005. Formålet med denne undersøkelsen er å se på folks reaksjoner når øvingsvirksomheten har kommet i gang og har nådd et normalt aktivitetsnivå. I tillegg så vi på folks holdninger til regionfelt Østlandet, og deres friluftaktiviteter i området. Denne rapporten beskriver resultater fra sluttundersøkelsen, endringer fra forrige undersøkelse og gjengir spørreskjemaet som er benyttet.

Metode

Miljøundersøkelsen ble foretatt per telefon og via internett. Utvalget omfattet beboere i områdene Kilde/Hovdmoen/Deset (vest og nord for Rena leir og øvingsområdet), Haugedalen/Rød (øst for øvingsområdet), Osen (sør og øst for det nye regionfeltet på Gråfjell) og Rena Sentrum. Med 228 gjennomførte intervjuer var frafallet på hele 70 prosent. Spørsmålene som ble stilt, var de samme som ble stilt i de foregående undersøkelsene, noe som gir mulighet for å sammenligne svarene over tid. En utfordring ved slike sammenligninger er imidlertid i hvilken grad respondentene kommer fra omtrent de samme delområdene.

Økt støyplage fra Forsvarets aktiviteter

Alt i alt ser det ut til at folk opplever miljøet i Åmot kommune som bra. Ikke uventet opplever folk som bor i kommunen i liten grad miljøbelastninger og ulemper fra vegtrafikken sammenlignet med situasjonen i norske byer og tettsteder.

Fly- og helikoptertrafikk er den av Forsvarets støyaktiviteter som plager flest av beboerne. 16 prosent av de spurte i 2005 oppga at de er meget/en del plaget av slik støy. Plagen fra denne støyen og andre av Forsvarets støyaktiviteter har hatt en signifikant økning, både siden 1996, og siden 2002. Det er vanskelig å vurdere hvor stort problem støyen har blitt for beboerne. På den ene siden har det vært en klar økning i støyplagen, fra et relativt lavt nivå. På den annen side er støyproblemene i kommunen fortsatt lave, sammenlignet med de man normalt opplever i et boligområde i en norsk by. Tilsvarende tall finnes ikke fra andre rurale områder i Norge, så det er ikke mulig å sammenligne med andre spredtbygde strøk.

Holdninger til Forsvaret og øvingsvirksomheten

Folks holdninger til øvingsområdet på Rødsmoen (Rena leir) bedret seg betydelig fra 1996 til 1999. Siden den gang har det ikke vært noen endringer, men et flertall (64 prosent) av de spurte er fortsatt positive til etableringen av øvingsområdet.

Et mindretall, 20 prosent, av de spurte mener Forsvaret gjør for lite for å unngå at øvingsvirksomheten får negative følger. Dette er flere enn det var i 1999, og kan ha sammenheng med at flere av de spurte nå også opplever plagsom støy fra Forsvarets øvingsvirksomhet.

Når det gjelder Regionfelt Østlandet (RØ) på Gråfjell, er befolkningen mer negative enn de er til Rødsmoen. En fjerdedel av de spurte mener etableringen av RØ blir negativ for Åmot kommune. Dette er allikevel en signifikant reduksjon fra 1999, da så mange som 38 prosent var negative. Folk i Rena sentrum og vest i bygda er signifikant mer positive til regionfeltet enn folk som bor nærmere det kommende øvingsområdet (Osen, Haugedalen og Deset).

Konsekvenser for friluftsliv

20 prosent av de spurte mener etableringen av RØ kommer til å begrense deres mulighet til å drive friluftsliv. Blant de som har et høyt nivå av friluftaktiviteter, er andelen som er bekymret for dette høyere (34 prosent).

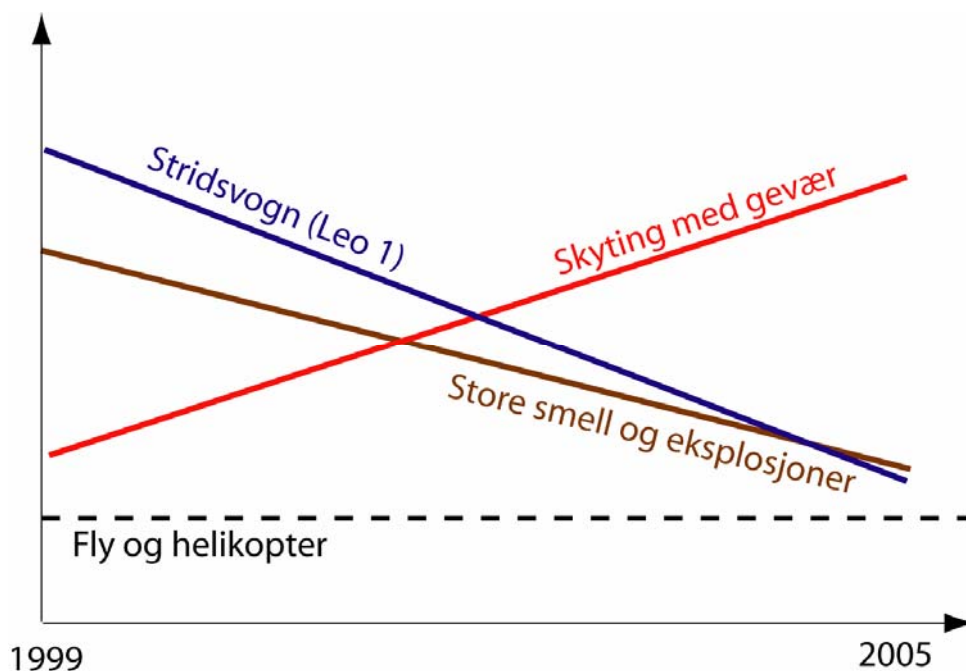
1 Bakgrunn

1.1 Oppbygging av forsvarsaktiviteter i Åmot

Etablering av ny hovedflyplass på Gardermoen medførte at en rekke av Forsvarets aktiviteter ble relokalisert. Blant annet ble Søndenfjedske dragonregiment (SDR), Hærens jegerskole (HJS) og Trandums tekniske verksted (TTU) flyttet til Rena i Åmot i 1997.

Rødsmoen øvingsområde ble tatt i bruk samtidig med Rena leir i 1997. Siden har flere nye hæravdelinger flyttet til Rena leir, som i dag er Hærens tyngdepunkt i Sør-Norge. Telemark bataljon, Hærens taktiske treningssenter, Hærens befalsskole, Kompetanseseksjonen / Ingeniørbataljonen / Hærens styrker, Gardeskolen (midlertidig) og FLO Base Østerdalen var i 2005 som dimensjonerende avdelinger for bruk av skyte- og øvingsfeltet på Rødsmoen.

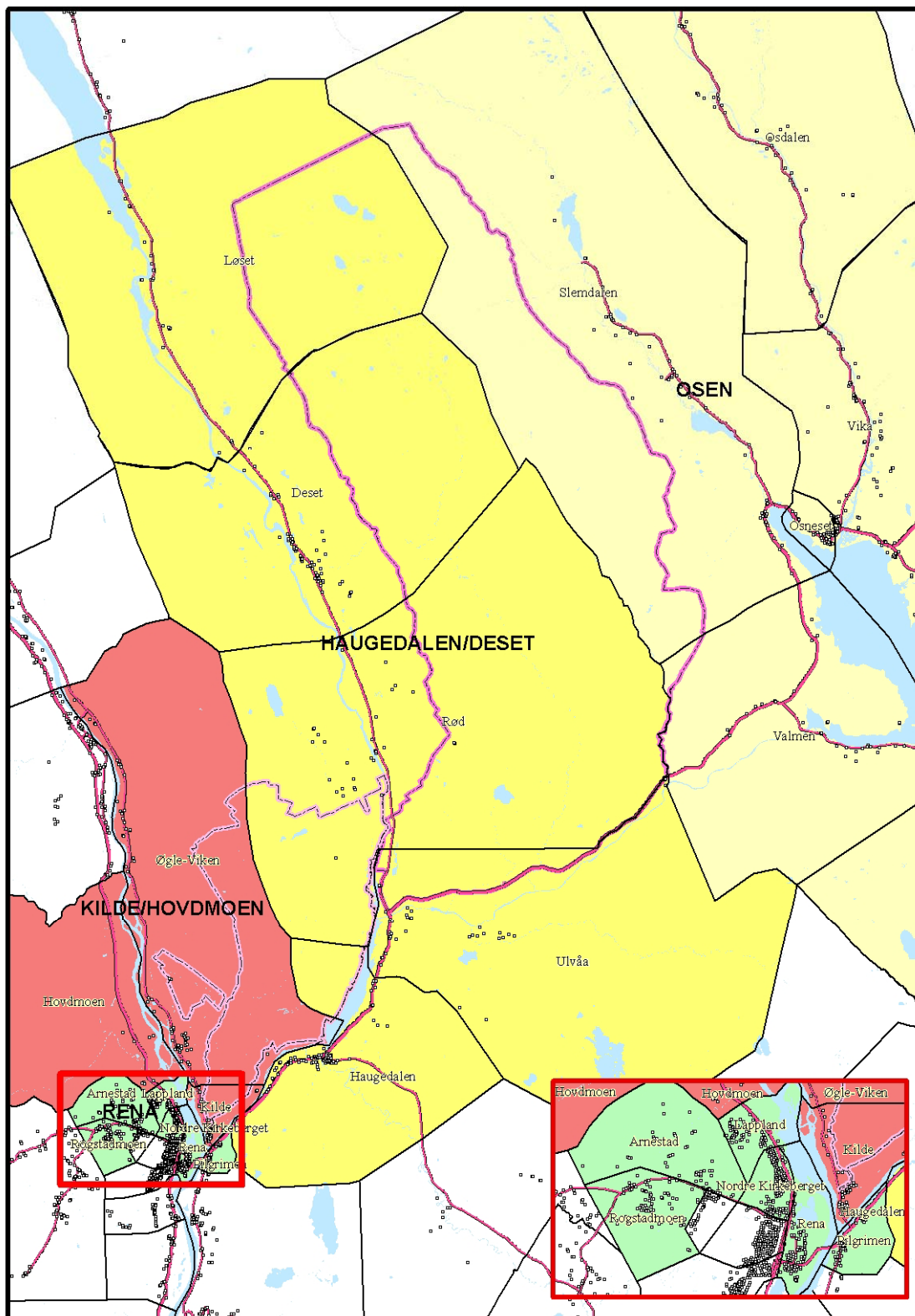
Skyte og øvingsfeltet på Rødsmoen dekker totalt 34 kvadratkilometer er øvingsområde.

Kilde: TØI rapport 843/2006

Figur 1.1 Utvikling i Forsvarets øvingsvirksomhet fra 1999 til 2005.

I forbindelse med Delprosjekt FrG Rena ønsket Forsvarsbygg blant annet å etterprøve støyvirkningene av aktiviteten. Transportøkonomisk institutt fikk i oppdrag å kartlegge folks holdninger til bomiljøet og ulike miljøbelastninger i områdene rundt Rødsmoen.

Kilde: TØI rapport 843/2006

Figur 1.2 Kart over de aktuelle deler av Åmot kommune, med de fire undersøkelsesområdene (rødt, gult, grønt og lysegult) og Rødsmoen øvingsområde (rosa omriss).

1.2 Undersøkelsesopplegget

Undersøkelsesopplegget rundt Rødsmoen inneholdt en før-, mellom- og etterundersøkelse for å se på endringer i støybelastning og plage.

Førundersøkelsen, som kartla forholdene før selve øvingsaktivitetene tok til, ble gjennomført i oktober måned 1996. Undersøkelsen omfattet telefonintervjuer av 254 personer fra områdene rundt øvingsområdet samt vel 200 intervjuer fra hver av to kontrollområder, Trysil og Koppang. Resultatene er beskrevet i et tidligere notat (Klæboe og Fyhri 1996). En mellomundersøkelse ble gjennomført i september 1999. Hensikten med mellomundersøkelsen var å se på folks reaksjoner på øvingsvirksomheten selv om denne ikke har kommet skikkelig i gang. Et annet formål var å kartlegge holdninger til betydningsfulle begivenheter som etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell og nedleggelsen av Rena Kartonfabrikk A/S. Undersøkelsen omfattet telefonintervjuer av 168 personer fra områdene rundt øvingsområdet samt Rena sentrum. Resultatene er beskrevet i et tidligere notat (Fyhri 2000).

Denne rapporten beskriver resultater fra sluttundersøkelsen, endringer fra forrige undersøkelse og gjengir spørreskjemaet som er benyttet.

2 Metode for etterundersøkelsen

2.1 Intervjuer på telefon og på internett

Intervjuene ble gjennomført i slutten av mai 2005. Intervjuene foregikk enten som telefon- eller internettintervju. Alle husstandene i utvalget fikk tilsendt et brev, hvor de fikk oppgitt et unikt brukernavn og en internettsadresse, samt informasjon om undersøkelsen. I løpet av intervjuperioden ble alle husstandene oppringt av TNS Gallup A/S for et telefonintervju. De som da hadde svart på internett, slapp å delta i telefonintervjuet. 172 personer svarte per telefon, og 65 svarte per internett.

Det ble forsøkt oppnådd intervju med alle personer tilhørende Haugedalen, Deset, Kåsmoen, Bekkely, Kilde samt Rena Brinken. For å få nok intervjuer, ble utvalget også utvidet til Rena sentrum, hvor supplerende intervjuer ble foretatt.

Basert på opplysninger i GAB-registeret ble alle adresser i de aktuelle grunnkretsene (se tabell 2.1) trukket ut. Opplysningene i GAB-registeret ble så koblet med adresse og telefonnummer-opplysninger i Telenors telefonregister av DM-huset AS, slik at man til slutt stod igjen med en fullstendig utskrift av alle telefonnummer med tilhørende adresser i studieområdet.

Tabell 2.1 Grunnkretser hvor det ble trukket utvalg etter område

Område	Rena	Haugedalen/ Deset	Kilde/Hovdmoen	Osen*
Grunnkrets	Arnestad	Deset	Hovdmoen	Vika
	Lappland	Løssset*	Øgle-Viken	Osdalen
	Nordre Kirkeberget	Haugedalen	Kilde	Osnasset
	Pilgrimen	Rød		Slemdalen
	Rena	Ulvåa		Valmen
	Rogstadmoen			
Antall gjennomførte intervjuer	140	24	31	31

* Nye områder

Kilde: TØI rapport 843/2006

Målsettingen var å intervjuer flest mulig i de områdene som sterkest er blitt berørt av øvingsvirksomheten (Kilde, Haugedalen og Osen), og deretter intervju folk i Rena sentrum. I praksis har alle husstander i de utvalgte delområdene blitt forsøkt oppringt, på samme måte som i de foregående undersøkelsene.

For å lette fremstillingen av resultatene har vi foretatt en grov inndeling av intervjupersonene etter bosted (jfr tabell 2.1). For å få nok folk i hver gruppe har vi måttet slå sammen relativt vidtrekkende områder, siden utvalget i undersøkelsen var såpass lite. Områdene er likevel relativt homogene når det

gjelder belastning av støy fra øvingsvirksomheten. Området Kilde/Hovdmoen dekker intervjupersonene som bor nord for Rena sentrum og vest for leiren og øvingsområdet. Området Haugedalen/Rød dekker området øst for Rødsmoen.

2.2 Frafall

781 husstander i de utvalgte områdene ble forsøkt oppringt. Av disse var det 172 (22 prosent) som besvarte per telefon, og ytterligere 65 (8 prosent) som svarte per internett. Selv om det altså var så mange som 70 prosent som ikke svarte på spørreskjemaet, er dette resultatet bedre enn i for- og mellomundersøkelsen, hvor frafallet var på hhv 77 og 71 prosent. Den viktigste frafallsgrunnen i alle områdene var at respondenten nektet.

Både i denne undersøkelsen, og i før-/mellomundersøkelsen la vi ned en ekstra innsats for å få tak i nok intervjupersoner. Utvalgsmetoden var mer ressurskrevende enn den vi vanligvis benytter. Absolutt alle som bor i de mest støyutsatte områdene ble forsøkt oppringt. Husstandene fikk et brev på forhånd, deltagerne deltok i trekningen om en premie, og de fikk anledning til å svare per internett.

2.3 Intervjuer i Åmot kommune

I førundersøkelsen ble det i tillegg til intervjuer i Åmot kommune, også gjennomført intervjuer i Koppang og Trysil. Dette ble gjort for å kunne sammenligne resultatene fra områdene rundt øvingsområdene med kontrollområder som ikke blir berørt av øvingsvirksomheten.

I mellomundersøkelsen nøyde vi oss med å intervjuer områdene i Åmot kommune som blir berørte. De samme områdene er brukt i denne etterundersøkelsen. Vi har i tillegg inkludert noen flere grunnkretser, som ligger slik at de potensielt kan bli berørt av øvingsvirksomheten på Gråfjell.

2.4 Intervjuer i mai

Resultatene fra undersøkelsen skal sammenlignes med resultatene fra førundersøkelsen i 1996, og mellomundersøkelsen i 1999. Intervjutidspunktet på disse to var i september. Etterundersøkelsen ble gjennomført i slutten av mai. Vi vet fra tidligere undersøkelser at årstid er en faktor som kan spille inn på resultatene. Vi må derfor ta hensyn til dette i analysen av folks besvarelser.

Det store frafallet, sammen med utfordringene knyttet til å få tilstrekkelig antall intervjuer i de mest berørte områdene, innebærer at resultatene er beheftet med en del usikkerhet. Ettersom undersøkelsen gjennomføres i spesifikke delområder, og ikke er en representativ undersøkelse for hele Åmot kommune, er også den geografiske sammensetningen av utvalget av betydning for sammenligningen som gjøres mellom hvert år. I 1999 undersøkelsen bodde 34 prosent av respondentene i de mest berørte områdene av øvingsfeltet, altså utenom Rena sentrum og Rena vest (Vedleggstabell 1). I 2005 er det 38 prosent som bor utenom Rena sentrum/vest. Samtidig er det inkludert en del respondenter (14 prosent av hele utvalget) i Osen-området. Dette området blir i liten grad berørt av

øvingsvirksomheten fra dagens anlegg, men vil merke mer til det kommende Regionfeltet på Gråfjell. Sammensetningen av utvalget tilsier derfor at det ikke har vært noen stor endring i andelen som blir intervjuet i de mest berørte områdene.

2.5 Spørreskjema med 60 spørsmål

Av hensyn til sammenligningen mellom de forskjellige undersøkelsesårene, ble spørsmålene fra førundersøkelsen benyttet der det var mulig. Spørreskjemaet omfattet i alt ca 60 spørsmål, jfr vedlegg 2. I tillegg til bakgrunnsdata om intervjupersonen og vedkommendes bolig, hadde skjemaet følgende hovedgrupper av spørsmål:

- Hva en liker/ikke liker i området samt flytteplaner
- Plager og ulemper av skytestøy, flystøy, vegtrafikkstøy, togstøy
- Opplevelse av vibrasjoner i forbindelse med vegtrafikk samt utrygghet/trygghet for fotgjengere og barn
- Subjektivt rapporterte helseproblemer
- Ønsker om tiltak for å bedre miljøet i kommunen
- Tilknytning til Forsvaret og holdninger til Rødsmoen og Regionfelt Østlandet.
- Friluftsliv og barrierer for dette

3 Støy og vibrasjoner

3.1 Opplevelse av vegtrafikken i området

I de tidligere miljøundersøkelsene TØI har gjennomført i Åmot har støy fra vegtrafikken vært et minimalt problem. For å tegne et bilde av miljøsituasjonen generelt og å gi sammenligningsgrunnlag for folks reaksjon på ulike militære aktiviteter er det allikevel interessant å se på hvordan utviklingen i plage av vegtrafikk og togtrafikk har vært siden 1999.

Tabell 3.1 Grad av plage av ulike miljøbelastninger. Prosent.

	Vegtrafikk		Vegtrafikkstøy ute	
	1999	2005	1999	2005
Meget plagsom	2	5	2	4
En del plagsom	4	8	5	9
Litt plagsom	17	22	17	19
Ikke plagsom, merker/ hører ikke	77	66	76	68
Sum	100	100	100	100
Antall	168	231	168	231

Kilde: TØI rapport 843/2006

Det er relativt få personer som er plaget av vegtrafikken i de områdene vi har intervjuet. 13 prosent er meget eller en del plaget av vegtrafikken eller støyen fra denne (utendørs). Vi ser imidlertid at det har vært en økning fra 1999, både i andelen som merker vegtrafikken og støyen fra denne, og i andelen som er plaget. Ser vi på vegtrafikkstøyen utenfor boligen, var det 7 prosent som var meget eller en del plaget av denne i 1999. Første gang dette spørsmålet ble stilt, i 1996 var det bare 1 prosent som var tilsvarende plaget. Dette kan tyde på at det har vært en økning i andelen som er plaget av vegtrafikkstøy i Åmot siden 1996.

3.2 Fly- og helikopterstøy

Siden mye av flyaktiviteten i området gjennomføres i LuftForsvarets regi, og dermed ikke inngår i Forsvarsbyggs rapportering er det ikke lett å få noen presis angivelse av aktivitetsnivået. I 2004 var det planlagt flyging på dagtid 74 dager med småfly/Hercules, 16 dager med jagerfly og 26 dager med helikopter. I tillegg var det planlagt hhv 2, 2 og 1 kveld med flyaktiviteter. Det var ikke planlagt noen nattflyging. En gjennomgang av støy målingene indikerer at om lag 2/3 av de planlagte aktivitetene ble gjennomført. Vi har ingen gode tall å sammenligne med fra 1999, men i dette året var det 27 dager med helikopterflyging, og totalt 140

dager med flyging. Det er altså lite som tyder på at det har vært noen økning i flyaktiviteten siden 1999.

Fly- og helikopterstøy er den støykilden flest (79 prosent) av respondentene hører, med støy fra vegtrafikk utendørs som nummer to (65 prosent), se Vedleggstabell 2. Det at man hører støy fra en kilde, behøver ikke bety at man opplever den som et problem. I undersøkelser av bomiljøet ser vi derfor også på i hvilken grad befolkningen er plaget av ulike miljøproblemer. I intervjuene ble folk spurt om de opplevde støyen og vibrasjonene fra ulike kilder som henholdsvis meget, en del, litt eller ikke plagsom. I oppsummeringene i rapporten ser vi kun på de som er meget eller en del plagsom. Tidligere studier (REF) har vist at det er disse plagegradene som gir et mest entydig bilde av miljøsituasjonen. Alle spørsmålene om plager forbundet med Forsvarets virksomhet er relatert til situasjonen inne i boligen.

Tabell 3.2 Andel som er meget, en del, litt eller ikke plaget av støy fra flytrafikken i Åmot kommune. Førundersøkelsen i 1996, mellomundersøkelsen 1999 og etterundersøkelsen 2005. Prosent

	1996	1999	2005
Meget plagsom	2	4	6
En del plagsom	0	4	10
Litt plagsom	6	23	24
Ikke plagsom/ hører ikke	93	70	60
Total	100	100	100
Antall	254	166	229

Kilde: TØI rapport 843/2006

I 1996-undersøkelsen var det 2 prosent av de spurte enten meget eller en del plaget av fly-/helikopterstøy. I 1999-undersøkelsen hadde andelen økt til 8 prosent, og i 2005 er andelen økt til 16 prosent. Andelen som er meget/ en del plaget av fly-/helikopterstøy har økt signifikant i alle delområdene (Vedleggstabell 3). Støy fra fly og helikopter er nå den miljølempen som plager flest i området, mens det i mellomundersøkelsen var det flere som var plaget av støy fra stridsvogner.

Flystøyen folk opplevde i 1996 var knyttet til sivil luftfart. I 1999-undersøkelsen ble de som var plaget av flystøy spurt om de visste hva slags flytrafikk som plaget dem. 86 prosent av de som var plaget oppga militær helikoptertrafikk som kilden, 68 prosent oppga militærfly, mens 10 prosent mente at det var sivil luftfart. I 2005 ble dette spørsmålet kun stilt til dem som hadde internettspørreskjema. Selv om dette kun er et fåtall av de spurte (65 personer), kommer det frem at det er militær flytrafikk som er hovedkilden til folks plager også i 2005 (Vedleggstabell 5).

Det er naturlig nok de intervjupersonene som bor nærmest øvingsområdet som rapporterer mest plager i forbindelse med flyaktiviteten. I Haugedalen/Deset området er andelen som er meget/en del plaget så høy som 42 prosent.. I Rena sentrum er andelen kun på 7 prosent.

I en undersøkelse av flystøyplager i Oslo fra 1990, var det 35 prosent av de spurte som var svært/en del plaget inne i boligen, i hele utvalget (Kolbenstvedt, Klæboe, og Kjørstad 1990). Når man fordelte utvalget på ulike støysoner, varierte andelen svært/en del plagete fra 9 prosent (under 49 EFN år) til 64 prosent (over 70 EFN år). I intervallet 50 til 54 EFN år var det i Oslo-undersøkelsen 16 prosent som var svært/ en del plaget, noe som altså tilsvarer andelen plagete i Åmot kommune i 2005. Vi vet imidlertid ikke hvor høy støybelastningen i Åmot er. Vi har heller ikke tall fra andre rurale områder i Norge, så det er ikke mulig å sammenligne med andre spredtbygde strøk.

3.3 Vibrasjoner

Både kjøring med stridsvogner, kjøring med andre tunge kjøretøy og lydbølger fra eksplosjoner kan skape vibrasjoner som forplanter seg gjennom marken og inn i boligen til folk. Særlig i de tilfellene hvor vibrasjonene fører til at gjenstander i huset beveger seg eller klirrer oppleves dette som plagsomt. Hvor langt vibrasjonene forplanter seg henger imidlertid nøye sammen med grunnforhold og bygningstekniske forhold i boligen.

Omfanget av stridsvognekjøring i forbindelse med Forsvarets anlegg på Rødsmoen har imidlertid blitt redusert siden oppstarten av anlegget. I 1999 var det 18 stridsvogner av typen Leopard 1 i bruk. I 2005 har 12 av disse blitt erstattet av Leopard 2 stridsvogner. Disse stridvognene avgir mindre lavfrekvent støy enn LEO1, og de brukes i tillegg mindre. Det siste har to årsaker. For det første har man erstattet noe av stridsvognekjøringen med trening med lettere kjøretøy. For det andre har mye stridsvogntrening og skyting som gav støy ute i 1999 blitt erstattet av trening i simulatorer inne.

Tabell 3.3 Andel som er meget, en del, litt eller ikke plaget av vibrasjoner i Åmot kommune. Førundersøkelsen i 1996, mellomundersøkelsen 1999 og etterundersøkelsen 2005. Prosent

	Vibrasjoner fra vegtrafikken 1996	Vibrasjoner generelt 1999	Vibrasjoner generelt 2005
Meget plagsom	1	2	4
En del plagsom	2	2	6
Litt plagsom	9	7	12
Ikke plagsom/ merker ikke	88	89	79
Total	100	100	100
Antall	254	168	226

Kilde: TØI rapport 843/2006

Det er relativt få som er plaget av vibrasjoner blant de spurte (Tabell 3.3). Det allikevel vært en liten (og signifikant) økning fra mellomundersøkelsen; 10 prosent av de spurte er meget eller en del plaget, mot 4 prosent i 1999.

Det er viktig å merke seg at i førundersøkelsen ble det spurt spesifikt om plage av vibrasjoner fra vegtrafikken, mens i 1999 ble det spurt om plage fra vibrasjoner uten noen nærmere angivelse av kilden. Deretter ble de som merker vibrasjoner

spurt om å spesifisere nærmere hva vibrasjonene skyldtes. Den vanligste kilden var stridsvogner (36 prosent), deretter fulgte sivile kjøretøy (26 prosent), og eksplosjoner (13 prosent).

3.4 Støy fra stridsvognkjøring

Når det gjelder støyen fra stridsvogner oppgir 13 prosent av de spurte at de er meget/en del plaget (se Tabell 3.4). I 1999 var andelen på 9 prosent. Selv om det altså kan synes å være en liten økning i andelen som er plaget, er ikke denne endringen stor nok til å være statistisk signifikant. Det er i området Haugedalen/Deset at flest (33 prosent) er meget/en del plaget av stridsvognstøy, men det har ikke vært noen økning i plagen i dette området siden 1999 (det har faktisk vært en liten, ikke signifikant, reduksjon).

Tabell 3.4 Andel som er meget, en del, litt eller ikke plaget av støy fra stridsvognkjøring i de ulike områdene. Prosent

	1999	2005
Meget plagsom	5	5
En del plagsom	4	8
Litt plagsom	4	13
Ikke plagsom/hører ikke	86	74
Total	100	100
Antall	162	226

Kilde: TØI rapport 843/2006

3.5 Støyplager fra skyting

Skytestøy skiller seg fra støy fra transport ved at støyen fremstår som impulslyd, med relativt høyt lydtrykk for hver støyhendelse. Forsvarets skyting på Rødsmoen skjer i hovedsak med vanlig lett ammunisjon, 7,62 mm og 9 mm. Geværskyting foregår nesten daglig. Siden 1999 har det vært en kraftig økning av denne skyteaktiviteten, fra ca 500 000 skudd i 1999 til 1,5 mill skudd i 2004.

Ved oppstarten av anlegget var også skyting med tyngre ammunisjon og sprengningsøvelser med dynamitt en viktig del av øvingsvirksomheten. Denne aktiviteten har blitt kraftig redusert siden 1999. Det er blitt mindre skyting med stridsvognkanon og fullkaliber panservernvåpen som gir de tyngste smell, og i 2005 har det ikke vært skyting med stridsvognkanon i det hele tatt på Rødsmoen. Den eneste aktiviteten som gir store smell nå, er tilvenningssprengning med dynamitt, som foregår ca 30 dager i året.

Andelen som opplever støyen fra geværskyting som plagsom har økt siden 1999 (Tabell 3.5). Samtidig ser vi at det er færre som er plaget av store smell og eksplosjoner. Dette er i tråd med de endringene som har skjedd i aktivitetene siden 1999.

I 1996 ble folk spurt om de hørte, og eventuelt var plaget av, skytestøy i området (sivile skytebaner eller jaktskyting). Når vi så på resultatene fra alle delområdene under ett, var det lite som tydet på at støyen fra Forsvarets skytevirksomhet i 1999

hadde gitt noen økt støybelastning sammenlignet med førsituasjonen. Det var imidlertid store forskjeller mellom delområdene. I området Haugedalen/ Deset var det 28 prosent som var meget /en del plaget av skytestøy (Vedleggstabell 6). I 2005 ser vi at det ikke har vært noen økning i området Haugedalen/Deset. I områdene Rena sentralt/vest og Kilde/Hovdmoen, hvor ingen var plaget av slik skytestøy i 1999, har imidlertid andelen meget eller en del plaget økt til henholdsvis 4 og 13 prosent (begge signifikante). Det kan altså synes som støyplagen har spredd seg til større deler av kommunen fra 1999 til 2005, selv om det fortsatt ikke er mange som er plaget. Det finnes en sivil skytebane på Hovdmoen. Denne banen er sannsynligvis en større kilde til skytestøy for beboerne i dette området enn militærets skyting. Det har imidlertid, i følge representanter fra det lokale skytterlaget, ikke vært noen endring i skyteaktiviteten på denne banen i den aktuelle tidsperioden.

Tabell 3.5 Andel som er meget, en del, litt eller ikke plaget av støy fra ulike typer skytestøy i Åmot kommune i 1996, 1999 og 2005. Prosent

	Sivil skyting		Store smell og eksplosjoner		Militær geværskyting	
	1996	1999	2005	1999	2005	
Meget plagsom	2	2	3	1	3	
En del plagsom	2	6	3	3	6	
Litt plagsom	6	4	12	6	11	
Ikke plagsom	91	88	82	90	81	
Total	100	100	100	100	100	
Antall	254	168	215	167	226	

Kilde: TØI rapport 843/2006

3.6 Støyplage gjennom døgnet og gjennom året

De som hørte støy fra skyting, eksplosjoner eller stridsvognkjøring ble også spurt om når på døgnet, og når på året denne hadde vært mest plagsom. Opplevelsen av plage vil selvfølgelig for en stor grad være avhengig av når Forsvarets aktiviteter er størst, men den vil også henge sammen med deres eget aktivitetsmønster, når de er mest sårbare for støy, når de har behov for hvile osv. I følge Forsvarets egen rapportering var det færre nattøvelser med stridsvognkjøring og smell i 2004 enn det var i de første årene. Mesteparten av virksomheten foregår nå innenfor vanlig dagtid (08-16).

26 prosent av de spurte kunne/ville ikke svare på dette spørsmålet. Av de som svarte er det flest (37 prosent) som rapporterer at støyen er plagsom om kvelden (Tabell 3.6). Det har dermed vært en liten endring fra 1999, da flest av de spurte ble plaget midt på dagen. I og med at det er så få som har svart, er ikke disse forskjellene statistisk signifikante. Det at andelen som er plaget om kvelden og natten har økt såpass mye, gir allikevel grunn til bekymring, da det er på disse tidspunktene at folk er mest sårbare for støy. Forstyrrelse i forbindelse med avslapning og søvn er også det som oppleves som mest plagsomt i forbindelse med støy. Når det gjelder vegtrafikken, har man derfor i de siste årene gått over til gjennomsnittstøymål som i større grad vekter opp støyhendelser om natten (L_{DEN}), enn de tidligere støymålene (L_{EQ}) gjorde.

Tabell 3.6 Tid på døgnet man er plaget. Andel av de som hører støy fra skyting eller stridsvognkjøring

	1999	2005
Om natten	22	24
Om morgenen	19	5
Midt på dagen	39	34
Om kvelden	20	37
Sum	100	100
Antall	54	112

Kilde: TØI rapport 843/2006

I tillegg til døgnvariasjonen, var vi også interessert i variasjon over året. 38 prosent av de spurte ville/kunne ikke angi noe spesielt tidspunkt på året hvor støyen fra Forsvarets virksomhet var mest plagsom. Av de som svarte var det et klart flertall som var mest plaget om sommeren. Dette er ikke unaturlig da man er mest utendørs om sommeren, og følgelig mest sårbar for støypåkjenninger. Klimaet og lokale værforhold kan også spille en rolle. Snø vil dempe støyen, mens vindretninger, temperaturinversjoner m.v. kan medføre at lyden bringes ned mot befolkningen. Dette vil variere med årstidene (og døgnvariasjonene). Selv om forskjellene mellom 1999 og 2005 ikke er statistisk signifikante, er det ikke urimelig at noen flere nå er plaget om vinteren og våren, og noen færre er plaget om sommeren og høsten, siden intervjutidspunktet er endret til forsommeren.

Tabell 3.7 Tid på året man er plaget. Andel av de som hører støy fra skyting eller stridsvognkjøring. Prosent

Tidsrom	1999	2005
Om sommeren	60	56
Om høsten	19	13
Om vinteren	4	8
Om våren	17	22
Total	100	100
Antall	41	112

Kilde: TØI rapport 843/2006

3.7 Synes folk at støyen har blitt verre?

Etter å ha blitt spurt om opplevelse av en rekke typer støy, ble intervjupersonene spurt om de syntes omfanget av støy hadde endret seg i løpet av de siste to årene. Drøyt 40 prosent av de spurte mener at det har blitt mer støy (Tabell 3.8). Det er imidlertid verdt å merke seg at, også i 1996 før Forsvaret kom til kommunen, var det en del (33 prosent) som klaget over økt støy. Vi har tidligere sett at det til enhver tid vil være en viss andel av befolkningen som synes det har blitt mer støy, uten at vi vet helt hvorfor. Vi må derfor ta hensyn til at det er slikt "basisnivå" når vi analyserer dette spørsmålet.

Som vi har sett i de foregående avsnittene, er det flere som er plaget av ulike typer støy i Åmot i 2005 enn det var i 1999. Denne økningen er ikke reflektert i folks opplevelse av støyendringer gjennom de siste to årene. Det var nemlig enda flere (51 prosent), som svarte at det hadde blitt mer støy i de siste to årene ved forrige spørreundersøkelse.

Det kan være flere forklaringer til dette. I og med at det har gått seks år siden forrige undersøkelse, kan det være at en del av de spurte opplever at den forverringen som har skjedd i støysituasjonen har skjedd for mer enn to år siden. Det kan også være at en del av de som deltar i undersøkelsen har flyttet inn fra områder hvor det støyet *enda mer*.

Tabell 3.8 Opplevelse av endring i støy (alle typer) i de to siste årene. Åmot i 2005 og 1999, og Åmot, Trysil og Koppang i 1996. Prosent

	1996	1999	2005
Mindre	5	10	4
Ingen forandring	62	39	53
Mer støy	33	51	43
Total	100	100	100
Antall	640	155	214

Kilde: TØI rapport 843/2006

4 Holdninger til Forsvarets virksomhet

4.1 Holdninger til øvingsområdet

Da vi i 1996 spurte folk om de mente at etableringen av Rødsmoen var en fordel eller en ulempe for Rena, syntes over halvparten at dette var en fordel (se tabell 5.1), men det var også en del (19 prosent) som var negative til etableringen. I 1999 var andelen negative betydelig redusert, og andelen positive tilsvarende høyere. Det har ikke skjedd signifikante endringer siden 1999. Flertallet av de spurte er nå, som de var i 1999 positive til øvingsområdet.

Tabell 4.1 Holdninger til etableringen av Rødsmoen øvingsområde. Førundersøkelsen i 1996, mellomundersøkelsen 1999 og etterundersøkelsen 2005. Prosent

	1996 før	1999 underveis	2005 Etter
Fordel	48	67	64
Både og	25	18	11
Ulempe	19	8	13
Ingen betydning	*	4	2
Ubesvart	8	4	9
Total	100	100	100
Antall	254	168	228

*ikke alternativ

Kilde: TØI rapport 843/2006

4.2 Plager og holdninger til Forsvarets tiltak mot støy

I litteraturen er det påvist at folks holdninger til kilden har mye å si for hvor plaget de blir (Fields 1993). Særlig har det blitt påpekt at folk som synes det ikke blir gjort tilstrekkelig for at støyen skal hindres blir mer plaget enn andre på et gitt støynivå.

Da dette spørsmålet ble stilt i 1999, mente det store flertallet (61 prosent) at Forsvaret gjør nok for å unngå at øvingsvirksomheten får negative følger. I 2005 har andelen som mener at Forsvaret gjør nok, falt til 47 prosent. Det har altså vært en signifikant reduksjon i andelen som er fornøyd med Forsvarets innsats for å gjøre noe med støyproblemene.

En forklaring til denne endringen kan være at Forsvaret ha endret litt på sin strategi for å kartlegge støyproblemer i kommunen. Ved oppstart av øvingsfeltet hadde man et meget ambisiøst opplegg for dette, bla annet med faste støymålere i

boligområdene. Flere av disse er nå blitt fjernet, til fordel for to faste stasjoner i selve øvingsområdet, samt mobile støymålere ellers i kommunen. Selv om Forsvarsbygg, etter enighet med SFT, mener at dette er et bedre måleopplegg for å fange opp støyen, kan denne endringen oppleves som en reduksjon av innsatsen av befolkningen.

Tabell 4.2 Holdninger til Forsvarets tiltak for å hindre negative følger av øvingsvirksomheten. Prosent

	1999	2005
Gjør nok	61	47
Gjør for lite	11	20
Ingen mening om dette	17	22
Ubesvart/Vet ikke	11	11
Total	100	100
System	168	228

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vi vet fra mellomundersøkelsen i 1999 at de som var misfornøyde med Forsvarets innsats var mer plaget enn de som var fornøyde. Denne sammenhengen finner vi også i 2005 (Tabell 4.3). Det kan se ut som det er en høyere andel av de som synes Forsvaret gjør for lite for å redusere støyplagen som er meget/en del plaget av støy i 2005 (52 prosent) enn det var i 1999 (42 prosent), men denne endringen er ikke statistisk signifikant.

Tabell 4.3 Plage av støy fra Forsvarets virksomhet (fly- og helikoptertrafikk, skyting, eksplosjoner og stridsvognkjøring) og holdninger til Forsvarets tiltak for å hindre negative følger av øvingsvirksomheten. 1999 og 2005. Prosent

	1999		2005	
	Gjør nok	Gjør for lite	Gjør nok	Gjør for lite
Meget plagsom	3	28	4	26
En del plagsom	8	24	4	16
Litt plagsom	28	24	20	26
Hører ikke/ikke plagsom	61	24	73	32
Sum	100	100	101	100
Antall	102	19	107	46

Kilde: TØI rapport 843/2006

4.3 Ulike oppfatninger om Regionfelt Østlandet

Spørsmålet om etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell reiste i sin tid mye oppmerksomhet i media, og har også skapt mye debatt i Åmot. Det er kanskje særlig motstanderne av denne etableringen som har fått bredest mediedekning. I 1999 var befolkningen i Åmot relativt delte i synet på dette spørsmålet; en tredjedel var positive, og en tredjedel var negative. I 2005 er det fortsatt en tredjedel, som er positive, men andelen som er negative har gått ned

(Tabell 4.4). Det er altså flere som mener at etableringen ikke vil ha noen betydning for lokalsamfunnet.

Tabell 4.4 Intervjupersonenes holdninger til etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell, i 1999 og 2005. Prosent

	1999	2005
Positivt	35	33
Ingen betydning	15	29
Negativt	38	25
Ubesvart/vet ikke	13	14
Total	100	100
Antall	168	228

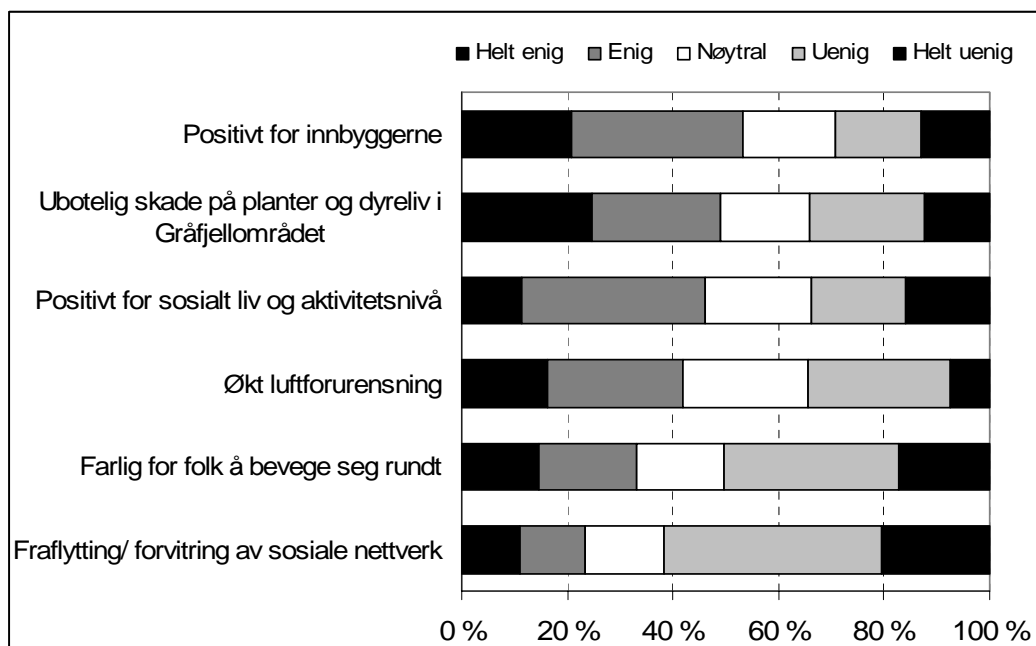
Kilde: TØI rapport 843/2006

Respondentene fikk opplest en rekke utsagn om etableringen av Regionfeltet på Gråfjell, og ble bedt om å angi i hvilken grad de var enige eller uenige i utsagnene.

Svarene som folk gir på disse spørsmålene gir ikke noe entydig bilde av folks holdninger). Tallene som ligger til grunn for figuren finnes i vedlegget (Vedleggstabell 11). Det er relativt få (23 prosent) som tror at Regionfeltet vil føre til fraflytting og forvitring av sosiale nettverk, og et flertall (53 prosent) tror at det vil bli positivt for innbyggerne. Samtidig er det relativt mange (49 prosent) som mener at Regionfeltet vil gjøre ubotelig skade på planter og dyreliv i Gråfjellområdet. Dette skulle altså indikere at folk er relativt delt i synet sitt på Regionfeltet. Det at så mange som 42 prosent mener at Regionfeltet vil føre til økt luftforurensning, er litt vanskeligere å tolke. Det er lite sannsynlig at selve skyteaktiviteten vil medføre noen nevneverdig økning i forurensningen. Øvingsvirksomheten vil medføre økt trafikk på vegene. Denne trafikkøkningen vil ikke være stor nok til å skape noen nevneverdig økning i luftforurensningen. Det er også lite trolig at folk har tenkt på vegtrafikk når de har svart på spørsmålet.

Ordet "området", som er brukt i spørsmålet om aktiviteten på Regionfeltet vil gjøre det farlig for folk å bevege seg rundt, kan tolkes på flere måter. Selv om intensjonen med spørsmålet var å måle om folk opplever noen økt risiko når man beveger seg rundt i kommunen, utenom selve øvingsområdet¹, kan noen ha trodd at spørsmålet dreier seg om risikoen innenfor Regionfeltets grenser.

¹ Det er forbudt for sivile å bevege seg inn i øvingsområdet

Kilde: TØI rapport 843/2006

Figur 4.1 Holdninger til etableringen av Forsvarets skytefelt på Gråfjell. Andel som er helt enige, enige, nøytrale, uenige eller helt uenige. Prosent (N=228, vet ikke er utelatt)

For å se om det er forskjeller mellom de ulike områdene i holdninger til Regionfeltet, konstruerer vi en indeks, fra 1 (mest negativ) til 5 (mest positiv) basert på folks besvarelser på alle disse spørsmålene. Folk i områdene "Osen" og "Haugedalen til Deset" er signifikant mer negative til Regionfeltet enn folk i "Rena vest og sentrum".

Tabell 4.5 Holdninger til etableringen av Forsvarets skytefelt på Gråfjell. Gjennomsnitt på indeks, standardavvik og antall.

	Gjennomsnitt	Standardavvik	Antall
	t	k	
Rena vest/sentrum	3.5	0,7	74
Kilde til Hovdmoen	3.2	0,7	11
Haugedalen til Deset	2.8	1,0	20
Osen	2.0	1,1	19

Kilde: TØI rapport 843/2006

4.4 Engstelse for våpenbruk og plage

Det er tidligere vist at folk som er redd for at flytrafikken innebærer en risiko for ulykker er mer plaget av flystøy enn andre.

Et stort flertall av befolkningen (82 prosent) er ikke engstelige på grunn av skytestøy eller Forsvarets våpenbruk i området. Andelen som er svært engstelig ligger på 7 prosent i 2005, som den gjorde i 1999 (Tabell 4.6).

Tabell 4.6 Engstelse for skytestøy eller Forsvarets våpenbruk i området, i 1999 og i 2005. Prosent

	1999	2005
Svært engstelig	7	7
Litt engstelig	9	11
Ikke engstelig	84	82
Sum	100	100
Antall	168	228

4.5 Flytteplaner

Vi har i tidligere miljøundersøkelser stilt spørsmålet om folk har klare planer eller ønske om å flytte. Det er naturlig nok en mengde andre forhold som kan virke inn på flytteplaner i et område, men dette spørsmålet kan allikevel brukes som en grov indikator på om det har skjedd endringer i miljøsituasjonen i et område.

Mens det i førundersøkelsen var det relativt få som sa at de ville flytte (16 prosent planla/ønsket å flytte), var resultatene fra mellomundersøkelsen mer sammenlignbare med andre områder hvor TØI har gjennomført slike undersøkelser. Andelen som hadde planer eller ønske om å flytte var da på 26 prosent. Siden den gang har det ikke skjedd store endringer, og andelen som har flytteplaner eller –ønsker er nå på 24 prosent.

Andelen som ønsker å flytte er ikke spesielt høy sammenlignet med andre områder. I større sentrale byområder kan andelen være langt høyere. I Oslo Øst var det i 1996 hele 45 prosent som hadde planer eller ønske om å flytte fra området (Fyhri 1996).

Tabell 4.7 Andel som hadde planer eller ønske om å flytte blant intervjupersonene i 1999 og 2005. Prosent

	1996	1999	2005
Klare planer om å flytte	6	10	10
Ønsker om å flytte	10	16	12
Ikke flytteplaner/-ønsker	84	74	78
Sum	100	100	100
Antall	254	164	219

Kilde: TØI rapport 843/2006

5 Friluftsliv og barrierer for dette

22 prosent av de spurte bedriver friluftsliv oftere enn to ganger per uke i vinterhalvåret, mens 39 prosent gjør det i sommerhalvåret (Tabell 5.1). Det er relativt få, hhv 28 og 15 prosent som sjelden eller aldri bedriver noen form for friluftsliv.

Tabell 5.1 Hvor ofte man bedriver friluftsliv i sommer- og vinterhalvåret. Prosent

	Vinterhalvåret	Sommerhalvåret
	t	t
Oftere enn 2 ganger per uke	22	39
1 til 2 ganger per uke	30	30
1 til 3 ganger per måned	20	16
Sjeldnere	16	7
Aldri	12	8
Sum	100	100
Antall	223	225

Kilde: TØI rapport 843/2006

20 prosent av de spurte tror at etableringen av Regionfeltet vil føre til en begrensning av deres muligheter til å drive friluftsliv (Vedleggstabell 9). Det er altså et stort flertall som ikke er bekymret for at Forsvarets etableringer vil føre til begrensninger for deres bruk av naturen. Dette er i samsvar med de funn som kom frem i en levekårsundersøkelse i kommunen i 2002 (Aas, Andersen, og Haaland 2002).

Vi har også spurt folk hva slags friluftaktiviteter de har drevet med i løpet av de siste 12 månedene, og hvor mange ganger de har gjort denne aktiviteten (Vedleggstabell 8).

Et lignende spørsmål ble stilt i forbindelse med en konsekvensutredning i 1996 (Vittersø og Stryken 1996), og i en nasjonal undersøkelse fra 1994 (Aasetre, Kleiven, og Kaltenborn 1992). De tre studiene kan ikke uten videre sammenlignes, siden de har ulikt utvalgsopplegg, og noe ulike spørsmålsformuleringer. I den nasjonale studien er det spurt om friluftaktiviteter uavhengig av område, mens spørsmålene i Åmot er rettet mot aktiviteter i hele kommunen, og i Midt Østerdalen mer spesifikke områder. For å sammenligne undersøkelsene, ser vi på andelen som har drevet med en gitt aktivitet i løpet av de siste 12 månedene. Resultatene fra vår undersøkelse viser en langt høyere friluftaktivitet enn resultatene fra konsekvensutredningen i 1996, og ligner således mer på tallene fra den nasjonale undersøkelsen.

Det at tallene fra Åmot i 2005 viser høyere friluftaktivitet enn studien fra 1996, henger mest sannsynlig sammen med at den geografiske spesifiseringen i studien fra 1996 er snevrere enn den er i 2005-undersøkelsen.

Tabell 5.2 Omfang av ulike fritidsaktiviteter. Andel som har drevet med aktiviteten i løpet av de siste 12 månedene. Prosent. Tall hentet fra Vittersø og Stryken (1996)

	Åmot 2005 (N=228)	Midt Østerdalen 1996 (n=1208)	Hele landet 1994 (n=1079)
Fottur	79	34	79
Bær og/eller sopptur	78	36	45
Sykling	64	10	27
Skitur	63	32	42
Bading/svømming	48	17	69
Jogging/trening	47	9	33
Båttur/kanotur	42	12	59
Fiske	36	29	27
Storviltjakt	26	9	3
Småviltjakt	14	13	6

Kilde: TØI rapport 843/2006

20 prosent av de spurte mener etableringen av RØ kommer til å begrense deres mulighet til å drive friluftsliv (Vedleggstabell 9). Det kan tenkes at det er sammenheng mellom hvor aktive friluftbrukere folk er, og hvor stor begrensning de synes en etableringen av Regionfeltet blir. For å undersøke dette sammenstiler vi folks svar på om de har drevet med ulike typer aktiviteter i en indeks. Indeksen går fra 10 (ingen aktiviteter i løpet av de siste 12 måneder) til 30 (har drevet med alle aktiviteter mer enn 5 ganger i løpet av de siste 12 måneder). Vi grupperer folk i tre grupper på denne indeksen, fra lav via middels, til høy friluftaktivitet. De som har høyest aktivitetsnivå frykter i større grad at Regionfeltet vil være en barriere for deres friluftsbruk, enn de som har middels til lavt aktivitetsnivå (Tabell 5.3). Ser vi på folks angivelse av hvor ofte de driver med aktiviteter om sommeren eller vinteren, finner vi den samme sammenhengen .

Tabell 5.3 Bekymring for om Regionfelt Østlandet vil bli en barriere for eget friluftsliv for respondenter med lavt, middels og høyt nivå av friluftaktiviteter. Prosent

	Lavt nivå (10 til 15)	Middels nivå (15 til 20)	Høyt nivå (20 til 30)
Ja	14	15	34
Nei	86	85	66
Sum	100	100	100
antall	63	85	70

Kilde: TØI rapport 843/2006

Hvis vi ser på de spesifikke aktivitetene folk driver med, ser vi at det er noen forskjeller mellom aktivitetene. Siden det er snakk om relativt få respondenter, blir ingen av disse forskjellene statistisk signifikante. Det virker allikevel ikke urimelig at de som driver med jakt og fiske i større grad er bekymret for at de blir berørt av Regionfeltet, enn de som driver med fotturer, skigåing eller sykling, siden den første gruppen av aktiviteter er mer stedsavhengig enn den siste.

Tabell 5.4 Andel som blir begrenset i muligheter for friluftsliv og antall som driver* med aktiviteten

	Andel	Antall
Småviltjakt	35	26
Fiske	30	77
Storviltjakt	29	55
Jogging/trening	28	100
Bading/svømming	28	106
Båttur/kanotur	26	93
Bær og/eller sopptur	24	171
Fottur	23	176
Skitur	23	141
Sykling	21	142

* "driver" er definert som å ha gjort aktiviteten 1 gang eller mer i løpet av det siste året. For oversikt over aktivitetsomfang, se vedleggstabell.

Kilde: TØI rapport 843/2006

6 Konklusjon

Alt i alt ser det ut til at folk opplever miljøet i Åmot kommune som bra. Ikke uventet opplever folk som bor i kommunen i liten grad miljøbelastninger og ulemper fra vegtrafikken sammenlignet med situasjonen i norske byer og tettsteder.

Fly- og helikoptertrafikk er den av Forsvarets støyaktiviteter som plager flest av beboerne. 16 prosent av de spurte oppgir at de er meget/en del plaget av slik støy i 2005. Plagen av denne støyen og andre av Forsvarets støyaktiviteter har hatt en signifikant økning, både siden 1996, og siden 2002. Det er vanskelig å vurdere hvor stort problem støyen har blitt for beboerne. På den ene siden har det vært en klar økning i støyplagen, fra et relativt lavt nivå. På den annen side er støyproblemene i kommunen fortsatt lave, sammenlignet med de man normalt opplever i et boligområde i en norsk by. Tilsvarende tall finnes ikke fra andre rurale områder i Norge, så det er ikke mulig å sammenligne med andre spredtbygde strøk.

Folks holdninger til øvingsområdet på Rødsmoen (Rena leir) bedret seg betydelig fra 1996 til 1999. Siden den gang har det ikke vært noen endringer, men et flertall (64 prosent) av de spurte er fortsatt positive til etableringen av øvingsområdet.

Et mindretall, 20 prosent, av de spurte mener Forsvaret gjør for lite for å unngå at øvingsvirksomheten får negative følger. Dette er flere enn det var i 1999, og kan ha sammenheng med at flere av de spurte nå også opplever plagsom støy fra Forsvarets øvingsvirksomhet.

Når det gjelder Regionfelt Østlandet (RØ) på Gråfjell er befolkningen mer negative enn de er til Rødsmoen, en fjerdedel av de spurte mener etableringen av RØ blir negativt for Åmot kommune. Dette er allikevel en signifikant reduksjon fra 1999, da så mange som 38 prosent var negative. Folk i Rena sentrum og vest i bygda er signifikant mer positive til Regionfeltet enn folk som bor nærmere det kommende øvingsområdet (Osen, Haugedalen og Deset).

20 prosent av de spurte mener etableringen av RØ kommer til å begrense deres mulighet til å drive friluftsliv. Blant de som har et høyt nivå av friluftaktiviteter, er andelen som er bekymret for dette høyere (34 prosent).

Litteraturliste

- Aas, Øystein, Oddgeir Andersen og Hanne Haaland. 2002
Temautredning friluftsliv, jakt og fiske i forbindelse med etablering av Regionfelt Østlandet i Gråfjell - Etablering av ingeniørvåpenet i Åmot kommune. Lillehammer, NINA-NIKU. NINA Oppdragsmelding 719.
- Aasetre, J, J Kleiven og B. P Kaltenborn. 1992
Friluftsliv i Norge - Motivasjon og atferd i 1992. Trondheim, NINA. NINA Oppdragsmelding 309.
- Fields, J. M. 1993
Effect of personal and situational variables on noise annoyance in residential areas. *Journal of the Acoustical Society of America* 93(5), 2753-2763.
- Fyhri, Aslak. 2000
Støy fra Forsvarets øvingsvirksomhet. Mellomundersøkelse Rødsmoen 1999. Oslo, Transportøkonomisk institutt. TØI notat 1178/2000.
- Fyhri, Aslak. 1996
Etterundersøkelser Ekeberg tunnelen 1996 - fellesintervjuer - utvalg, spørreskjemaer og frekvenser. Oslo, Transportøkonomisk institutt. TØI notat 1052/1996.
- Klæboe, Ronny og Aslak Fyhri. 1996
Bomiljøet rundt Rødsmoen øvingsområde 1996. Oslo, Transportøkonomisk institutt. TØI notat 1054/1996.
- Kolbenstvedt, Marika, Ronny Klæboe og K N Kjørstad. 1990
Flytrafikk, bomiljø og helse - resultater fra en intervjuundersøkelse rundt Fornebu 1989. Oslo, Transportøkonomisk institutt. TØI rapport 65/1990.
- Vittersø, Joar og Arne Chr. Stryken. 1996
Friluftsliv i Midt-Østerdalen. Lillehammer, Østlandsforskning. ØF-rapport 09/1996.

Vedlegg 1: Tabeller

Vedleggstabell 1 Andel respondenter i hvert område i 1999 og i 2005. Prosent

	1999	2005
Rena	66	62
Haugedalen/ Deset	17	11
Kilde/Hovdmoen	17	14
Osen	0*	14
Sum	100	100
Antall	162	226

* ikke med i 1999

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 2 Andel av respondenter som merker eller hører ulike miljølempere i 1999 og i 2005. Prosent

	1999	2005
Hører støy fra vegtrafikken rett utenfor boligen	60	65
Hører støy fra helikopter- eller flytrafikk i boligen	68	79
Hører støy fra store smell eller eksplosjoner i boligen	29	40
Hører støy fra militærets skyting med gevær i boligen	30	39
Hører støy fra stridsvogner i boligen	30	42
Merker vibrasjoner der man bor	18	26

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 3 Andel som er meget, en del, litt eller ikke plaget av støy fra flytrafikken i de ulike områdene, i 1999 og 2005. Prosent

	Rena vest/sentrum		Kilde/ Hovdmoen		Haugedalen/ Deset		Osen
	1999	2005	1999	2005	1999	2005	2005
Meget/en del plaget	2	7*	9	29*	17	42*	16
Litt/ikke plaget	97	93	93	71	83	58	84
Sum	100	100	100	100	100	100	100
Antall	105	140	28	24	35	31	30

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 4 Andel som er en del plaget og svært plaget av støy fra flytrafikken inne i boligen ved ulike flystøynivåer (EFN år). Prosent. (Kilde: Kolbenstvedt, Klæboe, og Kjørstad 1990)

EFN år	En del plaget	Svært plaget	Antall
<49	6	3	514
50-54	11	5	167
55-59	15	11	613
60-64	19	17	680
65-69	23	28	600
>70	71	47	259
Gjennomsnitt	16	17	2833

Vedleggstabell 5 Hva slags flytrafikk folk opplever som plagsom. Prosent (N=65)

	Andel %
Militær helikoptertrafikk	74.2%
Sivil luftfart	9.7%
Militærfly (Herkules)	69.4%

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 6 Andel som er meget, en del, litt eller ikke plaget av støy fra stridsvogner i de ulike områdene, i 1999 og 2005. Prosent

	Rena vest/sentrum		Kilde/ Hovdmoen		Haugedalen/ Deset		Osen
	1999	2005	1999	2005	1999	2005	2005
Meget/en del plaget	2	8*	11	25	39	33	3
Litt/ikke plaget	98	92	89	75	61	67	97
Sum	100	100	100	100	100	100	100
Antall	105	140	28	24	35	31	30

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 7 Når på døgnet respondentene angir at de er mest plaget av støy fra Forsvarets virksomhet. Prosent

Tidsrom	Andel %	Andel i %
Om natten	14	22
Om morgenen	12	19
Midt på dagen	25	39
Om kvelden	13	20
Ubesvart/Vet ikke	36	-
Total	100	100
Antall	85	54

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 8 Omfang av ulike fritidsaktiviteter. Andel som har drevet med aktiviteten i løpet av de siste 12 månedene. Prosent (N=228).

	0 dager	1-5 dager	Oftere enn 5 dager	Sum
Fiske	64	11	25	100
Småviltjakt	86	4	10	100
Storviltjakt	74	10	16	100
Bær og/eller sopptur	22	36	42	100
Fottur	21	24	56	100
Skitur	37	18	45	100
Jogging/trening	53	13	33	100
Båttur/kanotur	58	19	22	100
Sykling	36	18	46	100
Bading/svømming	52	19	29	100

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 9 Kommer etableringen av Regionfelt Østlandet til å begrense folks muligheter for å drive med friluftsliv? Prosent

	Andel
Ja	20
Nei	75
Ubesvart/vet ikke	4
Sum	100
Antall	228

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 10 Andel som kommer til å oppleve etableringen av Regionfelt Østlandet som en begrensning av mulighetene til å drive med friluftsliv, ette hvor ofte de driver med friluftaktiviteter som sommeren og om vinteren. Prosent (tabellen summerer ikke til 100, da "nei" er utelatt)

	Oftere enn 2 ganger per uke	1 til 2 ganger per uke	1 til 3 ganger per måned	Sjeldnere	Aldri
Sommer	30	17	16	8	14
Vinter	32	23	18	21	4

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedleggstabell 11 Holdninger til etableringen av Regionfelt Østlandet (RØ) på Gråfjell.
Andel som er helt enige, enige, nøytrale, uenige eller helt uenige. Prosent (N=228)

	Helt enig	Enig	Nøytral	Uenig	Helt uenig	Ubesvart / vet ikke	Sum
RØ er alt i alt positivt for innbyggerne i Åmot kommune	20	32	17	16	13	3	100
RØ vil gjøre ubotelig skade på planter og dyreliv i Gråfjellområdet	23	23	16	20	11	7	100
RØ er positivt for det sosiale livet og aktivitetsnivået her jeg bor	11	33	19	17	15	4	100
RØ vil føre til fraflytting, og forvring av sosiale nettverk der jeg bor	11	12	15	40	20	2	100
Aktiviteten på RØ gjør at det blir farlig for folk å bevege seg rundt i området.	14	18	16	32	16	5	100
RØ vil føre til økt luftforurensning i området	14	23	21	24	7	11	100

Kilde: TØI rapport 843/2006

Vedlegg 2: Spørreskjema

Bomiljø i Åmot kommune

Velkommen til undersøkelsen om bomiljø i Åmot kommune. Undersøkelsen gjennomføres av Transportøkonomisk institutt (TØI). Oppdragsgiver er Forsvarets Bygningstjeneste.

Alle svar behandles anonymt og konfidensielt ved Transportøkonomisk institutt, og alle resultater vil kun bli presentert på gruppenivå slik at det ikke er mulig å finne ut hva enkeltpersoner har svart.

For å besvare undersøkelsen, ber vi deg skrive inn passordet som er oppgitt i brevet fra OSS

Passord

Del 1: Om bomiljøet der du bor

Hvordan opplever du vanligvis vegtrafikken der du bor?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Merker ikke vegtrafikken
- Vet ikke

Neste

Hører du støy fra vegtrafikk inne i boligen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hvordan opplever du vanligvis støy fra vegtrafikk inne i boligen?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Vet ikke

Neste

Støy fra vegtrafikken kan medføre ulemper inne i boligen, også når vinduene er lukket.

Fører støy fra vegtrafikken til at:

	Ja, ofte	Ja, av og til	Ja, en sjelden gang	Nei	Vet ikke
du har vansker med å sovne?	☐	☐	☐	☐	☐
du våkner tidligere enn ønsket	☐	☐	☐	☐	☐
du må bruke rommene annerledes enn du egentlig kunne tenke deg	☐	☐	☐	☐	☐
du blir forstyrret når du hører radio/ser på TV	☐	☐	☐	☐	☐
du blir forstyrret når du skal hvile	☐	☐	☐	☐	☐

Neste

Hører du støy fra vegtrafikk rett utenfor boligen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hvordan opplever du vanligvis støy fra vegtrafikken utenfor boligen?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Vet ikke

Neste

Fører støy fra vegtrafikken til at:

	Ja, ofte	Ja, av og til	Ja, en sjelden gang	Nei	Vet ikke
du lufter sjeldnere enn du ønsker?	☐	☐	☐	☐	☐
du må sove med lukket vindu	☐	☐	☐	☐	☐
huset rister eller vibrerer	☐	☐	☐	☐	☐
du bruker hage/utearealer/balkong mindre enn du ønsker?	☐	☐	☐	☐	☐
du forstyrres i samtaler utendørs	☐	☐	☐	☐	☐

Neste

Hører du støy fra helikopter- eller flytrafikk når du oppholder deg i boligen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hvordan opplever du vanligvis støyen fra helikopter- eller flytrafikk (inne i boligen)?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Vet ikke

Neste

Hører du støy fra store smell eller eksplosjoner når du oppholder deg i boligen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hvordan opplever du vanligvis støyen fra store smell eller eksplosjoner (inne i boligen)?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Vet ikke

Neste

Hører du støy fra militærets skyting med gevær (håndvåpen) når du oppholder deg i boligen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hvordan opplever du vanligvis støyen fra militærets skyting med gevær (inne i boligen)?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Vet ikke

Neste

Hører du støy fra stridsvogner når du oppholder deg i boligen?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hvordan opplever du vanligvis støyen fra stridsvogner (inne i boligen)?

- Meget plagsom
- En del plagsom
- Litt plagsom
- Ikke plagsom
- Vet ikke

Neste

Når på døgnet opplever du støyen fra forsvarrets øvingsvirksomhet som mest plagsom (inne i boligen)?

- Om natten
- Om morgenen
- Midt på dagen
- Om kvelden
- Vet ikke

I hvilken årstid opplever du støyen fra forswarets øvingsvirksomhet som mest plagsom?

- Om sommeren
- Om høsten
- Om vinteren
- Om våren
- Vet ikke

Neste

Merker du vibrasjoner der du bor?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hvis ja: hva skyldes vibrasjonene?

Her er flere svar mulig

- Eksplosjoner
- Stridsvogner/tanks
- Andre militære kjøretøy
- Sivile kjøretøy
- Helikopter
- Tog
- Vet ikke

Hvordan opplever du vanligvis disse vibrasjonene?

- Meget plagsomme
- En del plagsomme
- Litt plagsomme
- Ikke plagsomme
- Vet ikke

Neste

Når du tenker på alle typer støy, synes du det har blitt noen forandring de siste to årene?

- Mindre støy
- Ingen forandring
- Mer støy
- Vet ikke

Er du engstelig på grunn av forsvarrets våpenbruk i området?

- Ja, svært engstelig
- Ja, litt engstelig
- Nei
- Vet ikke

Mener du at trafikken der du bor er slik at et femårs barn kan slippes ut alene?

- Ja
- Nei, helst ikke
- Nei, absolutt ikke
- Vet ikke

Er det spesielle tiltak du mener er viktige for å bedre bomiljøet der du bor?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Hva slags tiltak er dette

Nevn gjerne flere tiltak

Neste

Vil du si at du er ømfintlig for støy?

- Ja, meget
- Ja, en del
- Ja, litt
- Nei, ikke ømfintlig for støy
- Vet ikke

Neste

Hvor ømfintlig man er for støy kan variere over tid, og med ulike situasjoner. Hvor mye vil du si at din ømfintlighet for støy varierer?

- Varierer mye
- Varierer lite
- Varierer ikke i det hele tatt

Neste

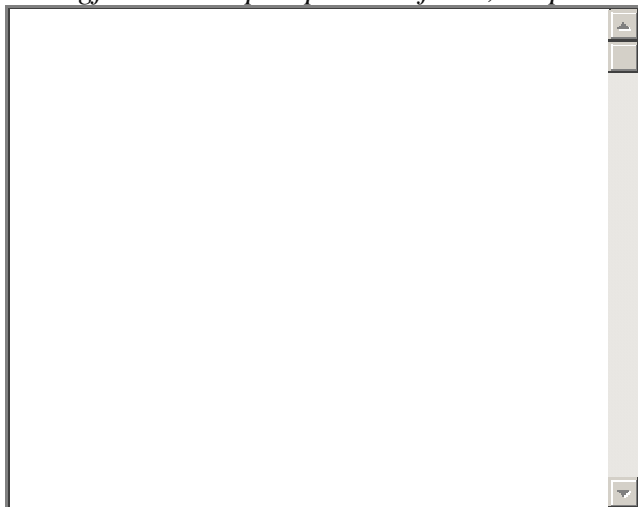
Når du svarte at du er ømfintlig for støy, hvordan kom du frem til dette svaret?

- Ved å sammenligne meg med andre personer jeg kjenner
- Jeg tenkte på spesifikke støyhendelser, og hvordan jeg har reagert på disse
- Andre ting

Neste

Kan du kort beskrive hva som påvirker hvor ømfintlig du er for støy?

Nevn gjerne eksempler på situasjoner, tidspunkter eller mennesker du er sammen med

Neste

Del 2: Om forsvarets etableringer i Åmot

Har lokaliseringen av Rødsmoen øvingsområde til Rena vært en fordel eller ulempe for lokalsamfunnet?

- Fordel
- Hverken fordel eller ulempe
- Ulempe
- Ingen betydning
- Vet ikke

Mener du etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell er et positivt bidrag for lokalsamfunnet der du bor?

- Positivt
- Negativt
- Ingen betydning
- Vet ikke

Har du tilknytning til forsvaret?

- Nei
- Vernepliktig
- Ansatt i det militære
- Arbeider for det militære
- Leverer varer og eller tjenester

Mener du at forsvaret gjør nok for å unngå at øvingsvirksomheten på Rødsmoen får negative følger?

- Gjør nok
- Gjør for lite
- Vet ikke

Neste

Merk av for hvor uenig eller enig du er i påstandene som følger om Regionfelt Østlandet (RØ). Vi ønsker at du svarer på alle spørsmålene, men skulle det være ett spørsmål du ikke klarer å svare på kan du la det stå åpent og gå videre til neste.

	Helt uenig	Ganske uenig	Verken enig eller uenig	Ganske enig	Helt enig
RØ vil føre til fraflytting der jeg bor	☐	☐	☐	☐	☐
RØ er alt i alt positivt for innbyggerne i Åmot kommune	☐	☐	☐	☐	☐
RØ vil gjøre ubotelig skade på planter og dyreliv i Gråfjellområdet	☐	☐	☐	☐	☐
RØ vil bli positivt for det sosiale livet her jeg bor	☐	☐	☐	☐	☐
Aktiviteten på RØ gjør at det blir farlig for folk å bevege seg rundt i området	☐	☐	☐	☐	☐
RØ vil føre til økt luftforurensning i området	☐	☐	☐	☐	☐

Neste

Angi hvilke friluftaktiviteter du har drevet med i Åmot kommune i løpet av det siste året

Merk av for antall ganger siste år

	0 dager	1 til 5 dager	Oftere enn 5 dager
Fiske	☐	☐	☐
Jakt	☐	☐	☐
Bær/sopptur	☐	☐	☐
Fottur	☐	☐	☐
Skitur	☐	☐	☐
Jogging/Trening	☐	☐	☐
Båttur/Kanotur	☐	☐	☐
Sykling	☐	☐	☐
Bading/svømming	☐	☐	☐
Hyttetur	☐	☐	☐

Neste

Omtrent hvor ofte driver du med friluftsliv i vinterhalvåret?

Omtrent hvor ofte driver du med friluftsliv i sommerhalvåret?

Kommer etableringen av RØ til å begrense dine muligheter for å drive med friluftsliv?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Neste

Del 3: Litt om deg

Er du mann eller kvinne?

- Mann
 Kvinne

Hva er din alder?

Hvor mange personer er det i alt i husholdningen - deg selv inkludert?

Er du gift/ samboende?

- Ja
 Nei

Neste

Hva driver du med til vanlig?

- Yrkesaktiv heltid
 Yrkesaktiv deltid
 Går på skole eller studerer
 Hjemneværende
 Arbeidsledig siste 3 måneder
 Pensjonist/trygdet
 Annet

Hvor mange år har du gått på skole, medregnet alle former for utdanning?
(Ungdomsskole=9, videregående skole=12)

Hva var husstandens samlede brutto årsinntekt i 2004?

Angi svar i antall tusen kroner.

Neste

Del 4: Om boligen din

Hvor bor du?

Angi område

- Rena sentrum
- Kilde/Kåsmoen/Øgle-Viken
- Hovdmoen
- Deset/Rød
- Haugedalen
- Osen
- Andre

Hvilken etasje bor du i?

Hvis flere etasjer, angi der hovedinngangen ligger

Hva slag utearealer har du ved boligen din?

Du kan sette flere kryss

- Hage
- Felles uteareal
- Terasse/balkong
- Ingen av delene

Bruker du utearealet utenfor boligen i sommerhalvåret?

- Ja, ofte
- Ja, av og til
- Sjelden
- Aldri

Sover du vanligvis med soveværelsevinduet åpent?

- Ja, hele året
- Ja, om sommeren
- Nei
- Vet ikke

Neste

Har du planer eller ønsker om å flytte?

- Klare planer
- Ønsker om
- Ikke planer eller ønske
- Vet ikke

Hvor ønsker du å flytte?

Neste

Har du noen flere kommentarer?

Her kan du også si litt om hvordan du syntes det var å besvare skjemaet

Alle som har deltatt i undersøkelsen kan være med i trekningen om to gavekort på 500 kroner. Hvis du vil være med i trekningen, skriv navn og nummer nedenfor (vi må ha dette for å kunne ta kontakt med deg). Du kan la feltet stå åpent hvis du ikke vil delta i trekningen

Neste

<TEL> Telefonnummer
 +
 |
 +

<KOMNR> Kommunenummer
 +---+---+---+---+
 | | | | |
 +---+---+---+---+

<GEO> Fylke:

Østfold.....	172	0	0.0%
Akershus.....		0	0.0%
Oslo.....		0	0.0%
Hedmark.....	172	100.0%	
Oppland.....		0	0.0%
Buskerud.....		0	0.0%
Vestfold.....		0	0.0%
Telemark.....		0	0.0%
Aust-Agder.....		0	0.0%
Vest-Agder.....		0	0.0%
Rogaland.....		0	0.0%
Hordaland.....		0	0.0%
Sogn og Fjordane.....		0	0.0%
Møre og Romsdal.....		0	0.0%
Sør-Trøndelag.....		0	0.0%
Nord-Trøndelag.....		0	0.0%
Nordland.....		0	0.0%
Troms.....		0	0.0%
Finmark.....		0	0.0%

<NAVN> Navn
 +
 |
 +

<POSTNR> Postnummer
 +---+---+---+---+
 | | | | |
 +---+---+---+---+

<POSTA- Postadresse
 +
 |
 +

<UTVALG> Utvalg

Fasttelefoni.....	172	155	90.1%
Mobilutvalg.....		17	9.9%

<OPERAT> Operatør

Telenor.....	0	0	~
Netcom.....		0	~
Fasttelefon.....		0	~

<HDIST> Handelsdistrikt
 +---+---+---+---+
 | | | | |
 +---+---+---+---+

<GADR> GADR
 +
 |
 +

<GRKR> GRKR
 +---+---+---+---+
 | | | | | | | | | | |
 +---+---+---+---+

<GRUNNS>Grunnkrets				<OUTCO- OUTCOME			
Hovdmoen.....	172	1	0.6%	NOT AUTOMATICALLY DIALLED..	172	17	9.9%
ØgleViken.....		8	4.7%	NOT SENSED.....		0	0.0%
Kilde.....		11	6.4%	BUSY.....		0	0.0%
Deset.....		5	2.9%	NO REPLY.....		0	0.0%
Løsset.....		0	0.0%	CONNECTED.....		155	90.1%
Arnestad.....		7	4.1%	UNOBTAINABLE.....		0	0.0%
Lappland.....		12	7.0%	CONGESTION.....		0	0.0%
Slemdalen.....		35	20.3%	FAULT.....		0	0.0%
Vika.....		5	2.9%	INTERRUPTED.....		0	0.0%
Osdalen.....		9	5.2%	NUISANCE.....		0	0.0%
Osnasset.....		3	1.7%	MODEM.....		0	0.0%
Haugedalen.....		6	3.5%	ANSWER MACHINE.....		0	0.0%
Blikkberget.....		6	3.5%	<MOVE> MOVE			
Ulvåa.....		4	2.3%			+--+	172
Rød.....		2	1.2%				
Valmen.....		4	2.3%			+--+	
Nordre.....		6	3.5%	<BVCHAR>BVCHAR			
Pilgrimen.....		7	4.1%			+--+	0
Rena.....		32	18.6%				
Rogstadmoen.....		9	5.2%	<AAR> AAR			
						+--+	172
						+--+	
<GRNAVN>GRNAVN				<MANEDD-MANEDDAG			
						+--+	172
						+--+	
<KAT> KAT				<TIMEM- TIMEMIN			
						+--+	172
						+--+	
<PASSO> PASSO				<SEK> SEK			
						+--+	172
						+--+	


```

<RES1> RES1
                                     +--+ 172
                                     |  |
                                     |  |
                                     +--+

%157,/   DETTE TELEFONNUMMERET ER EN
AVTALE TIL KL. %L
          SPØR ETTER 0           //
<RESULT-God dag, mitt navn er %N, og jeg
AT> ringer fra Norsk Gallup. Vi
gjennomfører en bomiljøundersøkelse
for Transportøkonomisk Institutt og
vi vil gjerne få intervju den
personen som sist hadde fødselsdag av
de som hører til i husstanden og som
er 15 år eller eldre.
DERSOM PERSONEN IKKE ER TIL STEDE,
LAG EN AVTALE.
Til rettperson:
Vi gjennomfører en undersøkelse om
folks bomiljø og vi vil gjerne få
stille deg noen spørsmål som vi tror
du vil finne interessante. Intervjuet
vil ta ca. 15 minutter. Du er
selvsagt helt anonym i undersøkelsen
slik at ingen uvedkommende kan får
vite hvem som har svart hva på
spørsmålene.

<TLFTEL-TLFTELLER
                                     +-----+ 172
                                     | | | |
                                     | | | |
                                     +-----+

Intervju..... 172 172100.0%
MANDAG..... 172 21 12.2% Ikke svar..... 0 0.0%
TIRSDAG..... 33 19.2% Mobilsvar..... 0 0.0%
ONSDAG..... 38 22.1% Nummeret er opptatt..... 0 0.0%
TORSDAG..... 38 22.1% Nekter!..... 0 0.0%
FREDAG..... 19 11.0% Nummeret er ikke i bruk.... 0 0.0%
LØRDAG..... 19 11.0% Respondenten er ikke
SØNDAG..... 4 2.3% tilgjengelig i
intervjuperiode..... 0 0.0%

Respondenten er ikke i
målgruppe..... 0 0.0%
Ikke korrekt nummer..... 0 0.0%

<UKENR> UKENR
                                     +-----+ 172
                                     | | | |
                                     | | | |
                                     +-----+

Gjør en avtale med IO..... 0 0.0%
Gjør en avtale med andre... 0 0.0%
Ønsker å besvare skjemaet
på Internett senere..... 0 0.0%

```

<NEKTAR-Registrer nektårsak				<SPM10> Er veitrafikken der du bor vanligvis meget plagsom, en del plagsom, litt plagsom eller ikke plagsom for deg?			
Andre nekteer for IO.....	0	0	~				
IO er syk.....	0	0	~	Meget plagsom.....	172	6	3.5%
IO døv,blind.....	0	0	~	En del plagsom.....	15	8.7%	
Upassende sted og tid.....	0	0	~	Litt plagsom.....	32	18.6%	
Slenger på røret.....	0	0	~	Ikke plagsom/merker ikke...	119	69.2%	
Språkproblemer.....	0	0	~	Ubesvart/vet ikke.....	0	0.0%	
Sykdom/dødsfall i IOs familie.....	0	0	~	-----			
IO er bortreist/ferie.....	0	0	~				
Ikke tid.....	0	0	~	<SPM32A>Hører du støy fra veitrafikken når du oppholder deg rett utenfor boligen?			
For langt intervju.....	0	0	~	Ja.....	172	110	64.0%
Deltar ikke i telefonintervju.....	0	0	~	Nei.....	62	36.0%	
Ikke interessert i temaet..	0	0	~	Ubesvart/Vet ikke.....	0	0.0%	
Ikke kompetent.....	0	0	~	-----			
Ingen nektgrunn oppgitt....	0	0	~	filt1: Hvis ja i <SPM32a>			
Annet.....	0	0	~	<SPM32B>Når du oppholder deg rett utenfor boligen, er støyen fra veitrafikken vanligvis meget plagsom, en del plagsom, litt plagsom eller ikke plagsom?			
<UTL> Vi ønsker først å vite om du befinner deg i Norge?				Meget plagsom.....	110	7	6.4%
I Norge.....	17	17	100.0%	En del plagsom.....	15	13.6%	
Utlandet.....	0	0	0.0%	Litt plagsom.....	36	32.7%	
<MOB_BO-Hva er din bostedskommune?				Ikke plagsom.....	52	47.3%	
STED> TIL INTERVJUER: HUSK AT DU KAN SØKE PÅ TEKST. HER LIGGER KOMMUNENAVN FULGT AV POSTSTED OG POSTNUMMER I LISTEN UNDER				Ubesvart/Vet ikke.....	0	0.0%	

<SP21> Fører støy fra veitrafikken til at:

Les opp svaralternativene	Ja, ofte	Ja, av og til	Ja, en sjelden gang	Nei	Ubesvart/ vet ikke
du lufter sjeldnere enn du ønsker?	5%	4%	1%	91%	0%
du må sove med lukket vindu?	8%	5%	0%	86%	0%
huset rister eller vibrerer?	3%	10%	7%	79%	1%
du bruker hage/utearealer/gårdsrom/balkong mindre enn du ønsker?	5%	4%	3%	88%	1%
du forstyrres i samtaler utendørs?	6%	9%	11%	74%	0%

filt1 slutt

<SPM28A>Hører du støy fra helikopter- eller flytrafikk når du oppholder deg i boligen?

Ja..... 172 134 77.9%

Nei..... 38 22.1%

Ubesvart/Vet ikke..... 0 0.0%

filt2: Hvis ja i <SPM28A>

<SPM28C>Er støy fra flytrafikken der du bor vanligvis meget plagsom, en del plagsom, litt plagsom eller ikke plagsom?

Meget plagsom..... 134 8 6.0%

En del plagsom..... 16 11.9%

Litt plagsom..... 38 28.4%

Ikke plagsom..... 70 52.2%

Ubesvart/Vet ikke..... 2 1.5%

filt3: Hvis alt.1-3 i spm28c

<SPM28B>Hva slags fly- eller helikoptertrafikk er det som er plagsom?

Militær helikoptertrafikk.. 62 46 74.2%

Sivil luftfart..... 6 9.7%

Militærfly (Herkules)..... 43 69.4%

Ubesvart/Vet ikke..... 0 0.0%

filt2 slutt

filt3 slutt

<SPM29A>Hører du støy fra store smell eller eksplosjoner når du oppholder deg i boligen?

Ja..... 172 81 47.1%

Nei..... 91 52.9%

Ubesvart/vet ikke..... 0 0.0%

filt4: Hvis ja i <SPM29A>				<NY2B> Når du oppholder deg i boligen er støyen fra stridsvognekjøringen vanligvis meget plagsom, en del plagsom, litt plagsom eller ikke plagsom?			
<SPM29B>Når du oppholder deg i boligen, er støyen fra store smell eller eksplosjoner de siste 12 måneder meget plagsom, en del plagsom, litt plagsom eller ikke plagsom?				Meget plagsom.....	73	9	12.3%
Meget plagsom.....	81	6	7.4%	En del plagsom.....		11	15.1%
En del plagsom.....		6	7.4%	Litt plagsom.....		24	32.9%
Litt plagsom.....		23	28.4%	Ikke plagsom.....		29	39.7%
Ikke plagsom.....		46	56.8%	Ubesvart/Vet ikke.....		0	0.0%
Ubesvart/Vet ikke.....		0	0.0%	-----			
-----				filt6 slutt			
filt4 slutt				filt7: Hvis ja i <SPM29A> , <NY1A> eller <NY2A>			
<NY1A> Hører du støy fra militærets skyting med gevær når du oppholder deg i boligen?				<NY3> Når på døgnet opplever du støyen fra forsvarrets øvingsvirksomhet som mest plagsom når du oppholder deg i boligen? LES OPP			
Ja.....	172	68	39.5%	Om natten.....	114	23	20.2%
Nei.....		103	59.9%	Om morgenen.....		5	4.4%
Ubesvart/vet ikke.....		1	0.6%	Midt på dagen.....		32	28.1%
-----				Om kvelden.....		28	24.6%
filt5: Hvis ja i <NY1A>				Ubesvart/Vet ikke.....		26	22.8%
<NY1B> Når du oppholder deg i boligen er støyen fra denne geværskytingen vanligvis meget plagsom, en del plagsom, litt plagsom eller ikke plagsom?				-----			
Meget plagsom.....	68	3	4.4%	<NY4> I hvilken årstid opplever du støyen fra forsvarrets øvingsvirksomhet som mest plagsom?			
En del plagsom.....		10	14.7%	Om sommeren.....	114	38	33.3%
Litt plagsom.....		18	26.5%	Om høsten.....		6	5.3%
Ikke plagsom.....		37	54.4%	Om vinteren.....		7	6.1%
Ubesvart/Vet ikke.....		0	0.0%	Om våren.....		16	14.0%
-----				Ubesvart/Vet ikke.....		47	41.2%
filt5 slutt				-----			
<NY2A> Hører du støy fra stridsvogner når du oppholder deg i boligen?				filt7 slutt			
Ja.....	172	73	42.4%	<NY5A> Merker du vibrasjoner der du bor?			
Nei.....		99	57.6%	Ja.....	172	38	22.1%
Ubesvart/vet ikke.....		0	0.0%	Nei.....		134	77.9%
-----				Ubesvart/Vet ikke.....		0	0.0%
filt6: Hvis ja i <NY2A>				-----			

filt8: Hvis ja i <NY5A>			-----		
<NY5B> Hva skyldes vibrasjonene? FLERE SVAR MULIG			<SP22B> Er du engstelig på grunn av skytestøy eller forsvarets våpenbruk i området?		
Eksplosjoner.....	38	5 13.2%	Ja, svært.....	172	14 8.1%
Stridsvogner/tanks.....	17	44.7%	Ja, litt.....	12	7.0%
Andre militære kjøretøy....	4	10.5%	Nei.....	145	84.3%
Sivile kjøretøy.....	4	10.5%	Ubesvart/Vet ikke.....	1	0.6%
Helikopter.....	7	18.4%	-----		
Tog.....	2	5.3%	<SP23> Mener du at trafikken der du bor er slik at et femårs barn kan slippes ut alene?		
Andre svar.....	8	21.1%	Ja.....	172	105 61.0%
Ubesvart/Vet ikke.....	1	2.6%	Nei, absolutt ikke.....	38	22.1%
-----			Nei, helst ikke.....	26	15.1%
<NY5C> Opplever du vanligvis disse vibrasjonene som meget plagsomme, en del plagsomme, litt plagsomme eller ikke plagsomme?			Ubesvart/vet ikke.....	3	1.7%
Meget plagsom.....	38	7 18.4%	-----		
En del plagsom.....	5	13.2%	<SP27> Oppholder du deg mye utendørs i nærheten av hjemmet?		
Litt plagsom.....	20	52.6%	Ja, hele året.....	172	97 56.4%
Ikke plagsom.....	6	15.8%	Ja, i sommerhalvåret.....	63	36.6%
Ubesvart/Vet ikke.....	0	0.0%	Ja, i vinterhalvåret.....	0	0.0%
-----			Nei.....	12	7.0%
filt8 slutt			-----		
<SP22> Når du tenker på alle typer støy de siste to årene, har det blitt mindre støy, omtrent det samme, eller har det blitt mer støy?			<SP25> Er det spesielle tiltak du mener er viktige for å bedre bomiljøet?		
Mindre støy.....	172	8 4.7%	Ja.....	172	60 34.9%
Ingen forandring.....	87	50.6%	Nei.....	106	61.6%
Mer støy.....	71	41.3%	Ubesvart/vet ikke.....	6	3.5%
Vet ikke/uaktuelt.....	6	3.5%	-----		

filt9: Hvis ja i <SP25>				filt9 slutt
<SP26> Hva slags tiltak er det? Nevn gjerne flere tiltak.				<SP30> Vil du si at du er meget, en del, litt eller ikke ømfintlig for støy?
Stenge veger/begrense trafikk.....	60	3	5.0%	Ja, meget..... 172 7 4.1%
Utvidelse av vegen/bedre biltilgjengelighet/vegstandard.....	0	0	0.0%	Ja, en del..... 8 4.7%
Fjerne/reducere parkering..	0	0	0.0%	Ja, litt..... 61 35.5%
Parkeringsplass/hus.....	0	0	0.0%	Nei, ikke ømfintlig for støy..... 94 54.7%
Fartsregulerende tiltak....	6	10.0%		Ubesvart/Vet ikke..... 2 1.2%
Bedre forhold for gående/syklende/gatelys....	3	5.0%		<SENS_V-Hvor ømfintlig man er til støy kan AR> variere over tid og med ulike situasjoner. Vil du si at din ømfintlighet til støy varierer mye, lite eller ikke i det hele tatt?
Beplantning.....	0	0.0%		Variere mye..... 172 11 6.4%
Opprusting/vedlikehold av bygninger.....	1	1.7%		Variere lite..... 89 51.7%
Gatetun/lekeplasser.....	1	1.7%		Variere ikke i det hele tatt..... 67 39.0%
Riving av eksisterende bygninger.....	0	0.0%		Ubesvart/Vet ikke..... 5 2.9%
Bedre vedlikehold.....	1	1.7%		
Gjeldssanering.....	0	0.0%		<SENS_Å-Hva er det som påvirker din RS> ømfintlighet for støy? FLERE SVAR MULIG
Bedre søppelhåndtering.....	0	0.0%		Søvn..... 172 25 14.5%
Tiltak mot fyll, narkotika, kriminalitet.....	0	0.0%		Andres oppfatninger..... 1 0.6%
Ruste opp/etablere flere parker.....	0	0.0%		Sykdom..... 6 3.5%
Flere offentlige servicetilbud.....	0	0.0%		Stress..... 11 6.4%
Flere kulturtilbud.....	0	0.0%		Jobbsituasjonen..... 0 0.0%
Skille industri/boliger....	0	0.0%		Om jeg har mye å tenke på.. 3 1.7%
Flytte øvingsområdet.....	3	5.0%		Personlige problemer..... 3 1.7%
Motarbeide lokalisering av nytt regionfelt til nord for Rena.....	0	0.0%		Familieforhold/den sosiale situasjonen..... 3 1.7%
Flere arbeidsplasser.....	0	0.0%		Andre svar: noter..... 68 39.5%
Støyskjerming.....	8	13.3%		Ubesvart/Vet ikke..... 64 37.2%
Bedre kollektivtilbud.....	1	1.7%		
Lekeplasser.....	0	0.0%		
Andre svar: noter.....	35	58.3%		+-----+ Jeg skal nå stille noen spørsmål om forsvarets etableringer i kommunen +-----+
Ubesvart/Vet ikke.....	3	5.0%		

<SP32> Har du tilknytning til forsvaret?					
Nei.....	172	155 90.1%			
Ansatt i det militære.....	9	5.2%	<NY14> Mener du at forsvaret gjør nok for å unngå at øvingsvirksomheten på Rødsmoen får negative følger?		
Vernepliktig.....	0	0.0%			
Arbeider for det militære..	3	1.7%	Gjør nok.....	172	92 53.5%
Leverer varer og eller tjenester.....	3	1.7%	Gjør for lite.....		34 19.8%
Ubesvart/vet ikke.....	2	1.2%	Ingen mening om dette.....		22 12.8%
-----			-----		
<NY13> Har lokaliseringen av Rødsmoen øvingsområde til Rena vært en fordel eller ulempe for lokalsamfunnet?			<NY15> Mener du at etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell blir et positivt eller negativt bidrag til lokalsamfunnet der du bor, eller mener du at det ikke vil få noen betydning?		
Fordel.....	172	106 61.6%			
Både og.....		24 14.0%			
Ulempe.....		21 12.2%	Positivt.....	172	48 27.9%
Ingen betydning.....		5 2.9%	Negativt.....		65 37.8%
Ingen mening om dette.....		12 7.0%	Ingen betydning.....		35 20.3%
Ubesvart/Vet ikke.....		4 2.3%	Ubesvart/Vet ikke.....		24 14.0%

<FRI_AKT> Jeg skal nå lese opp noen friluftsjaktiviteter. Kan du angi ca hvor mange dager du har drevet med hver av disse i Åmot i det siste året?

	0 dager	1-5 dager	Oftere enn 5 dager	Ubesvart/ vet ikke
Fiske	70%	8%	22%	0%
Småviltjakt	90%	3%	7%	1%
Storviltjakt	88%	0%	12%	0%
Bær- og/eller sopptur	28%	40%	31%	1%
Fottur	20%	23%	58%	0%
Skitur	41%	16%	43%	0%
Jogging/trening	48%	12%	38%	2%
Båttur/kano-tur	74%	13%	12%	0%
Sykling	40%	14%	47%	0%
Bading/svømming	50%	16%	34%	0%
Hyttetur	68%	11%	21%	0%

Les opp svaralternativene

<FRI_V- Omtrent hvor ofte driver du med IN> friluftsliv i vinterhalvåret?	<FRI_S- Omtrent hvor ofte driver du med OM> friluftsliv i sommerhalvåret?
Oftere enn 2 ganger per uke 172 49 28.5%	Oftere enn 2 ganger per uke 172 87 50.6%
1 til 2 ganger per uke..... 54 31.4%	1 til 2 ganger per uke..... 46 26.7%
1 til 3 ganger per måned... 31 18.0%	1 til 3 ganger per måned... 15 8.7%
Sjeldnere..... 20 11.6%	Sjeldnere..... 8 4.7%
Aldri..... 15 8.7%	Aldri..... 13 7.6%
Ubesvart/vet ikke..... 3 1.7%	Ubesvart/vet ikke..... 3 1.7%

<RØ_HOLD> Jeg skal nå lese noen utsagn om etableringen av Regionfelt Østlandet på Gråfjell. Angi om du er helt enig, enig, nøytral, uenig eller helt uenig for hver av disse.

	Helt enig	Enig	Nøytral	Uenig	Helt uenig	Ubesvart/ vet ikke
Regionfelt Østlandet er alt i alt positivt for innbyggerne i Åmot kommune	11%	37%	17%	18%	13%	3%
Regionfelt Østlandet vil gjøre ubotelig skade på planter og dyreliv i Gråfjellområdet	22%	26%	17%	19%	8%	9%
Regionfelt Østlandet er positivt for det sosiale livet og aktivitetssnivået	12%	41%	15%	14%	13%	5%
Regionfelt Østlandet vil føre til fraflytting, og forvitring av sosiale nettverk der jeg	8%	12%	9%	47%	22%	2%
Aktiviteten på Regionfeltet gjør at det blir farlig for folk å bevege seg rundt i området.	13%	17%	10%	37%	17%	6%
Regionfelt Østlandet vil føre til økt luftforurensning	13%	27%	16%	24%	5%	15%

<RØ_BAR>Kommer etableringen av Regionfelt Østlandet til å begrense dine muligheter for å drive med friluftsliv?

Ja.....	172	37	21.5%
Nei.....		130	75.6%
Ubesvart/vet ikke.....		5	2.9%

```

+-----+
| Så noen få spørsmål om deg og din |
| husstand.                         |
+-----+

```

<SPM1> Hva er din alder?

```

+---+---+ 172
|   |   |
|   |   |
+---+---+

```

<SPM2> Registrer kjønn:

Mann.....	172	70	40.7%
Kvinne.....		102	59.3%

<SPM3> Er du gift/samboende?

Ja.....	172	100	58.1%
Nei.....		71	41.3%
Ubesvart.....		1	0.6%

<SPM4> Hvor mange personer er det i alt i husholdningen du tilhører -- deg selv inkludert? (Til husholdningen regner vi alle personer som er fast bosatt i boligen, de som er midlertidig borte fra hjemmet, f. eks pga arbeid eller skolegang skal også regnes med)

1.....	172	55	32.0%
2.....		54	31.4%
3.....		23	13.4%
4.....		23	13.4%
5.....		14	8.1%
6.....		2	1.2%
7.....		0	0.0%
8 eller flere.....		1	0.6%
Ubesvart/vet ikke.....		0	0.0%

filt10: Hvis det er flere enn intervjupersonen i husholdningen i <SPM4>

<SPM6A> Hvor mange i husstanden er under 15 år?
ANTALL UNDER 15 ÅR

HVIS UBESVART/VET IKKE REGISTRER <ESC>D

```

+---+---+ 117
|   |   |
|   |   |
+---+---+

```

<SPM6B> Hvor mange av disse er under 10 år?
ANTALL UNDER 10 ÅR

HVIS UBESVART/VET IKKE REGISTRER <ESC>D

```

+---+---+ 57
|   |   |
|   |   |
+---+---+

```

filt10 slutt

<SPM31> Har du inntektsgivende arbeid, går du på skole/studerer, er du trygdet/pensjonist eller hjemmeværende?

Yrkesaktiv heltid.....	172	73	42.4%
Yrkesaktiv deltid.....		18	10.5%
Går på skole eller studerer		7	4.1%
Hjemmeværende.....		6	3.5%
Arbeidsledig siste 3 mnd...		3	1.7%
Pensjonist/trygdet.....		64	37.2%
Annet.....		1	0.6%
Ubesvart/vet ikke.....		0	0.0%

<NY10> Hvor mange år har du gått på skole, medregnet alle former for utdanning. (Antall år fra og med 1. klasse på Grunnskolen).

ANTALL ÅR
HVIS UBESVART REGISTRER <ESC>D

```

+---+---+ 172
|   |   |
|   |   |
+---+---+

```

<NY11> Hvor mange timer er du vanligvis borte i løpet av døgnet? Kan du gi et anslag på antall hele timer?

```

+---+---+ 172
|   |   |
|   |   |
|   |   |
+---+---+

```

<NY12> Hva var husstandens samlede brutto årsinntekt i 2004?
BE OM CA. SVAR PÅ NÆRMESTE 1000, 5000 ELLER 10.000 SOM SPURTE KAN ANGI.
FORTELL OM NØDVENDIG AT DETTE KUN HAR BETYDNING FOR Å LAGE FULLSTENDING STATISTIKK. HELE TUSEN KRONER
HVIS UBESVART REGISTRER <ESC>D

```

+---+---+---+---+ 172
|   |   |   |   |
|   |   |   |   |
|   |   |   |   |
+---+---+---+---+

```

<BOR> Hvilket område bor du i?

Rena sentrum.....	172	64	37.2%
Kilde/Kåsmoen/Øgle-Viken...	12	7.0%	
Hovdmoen.....	3	1.7%	
Deset/Rød.....	10	5.8%	
Haugedalen.....	11	6.4%	
Osen.....	27	15.7%	
Andre. noter:.....	45	26.2%	
Ubesvart.....	0	0.0%	

+-----+
| Så vil vi gjerne vite litt om boligen din |
+-----+

<SP34> Hvilken etage bor du i?
(HVIS BOLIGEN/LEILIGHETEN HAR FLERE ETAGER -- DER INNGANGSDØRA ER)

1. etage.....	172	149	86.6%
2. etage.....	17	9.9%	
3. etage.....	0	0.0%	
4. etage.....	0	0.0%	
5. etage.....	0	0.0%	
6. etage.....	0	0.0%	
Kjeller.....	5	2.9%	
Ubesvart/vet ikke.....	1	0.6%	

<SP35> Finnes det hage, gårdsrom, fellesplen/grøntareal, terrasse eller balkong, som du kan bruke rett utenfor boligen der du bor?

Ja.....	172	166	96.5%
Nei.....	6	3.5%	
Ubesvart/vet ikke.....	0	0.0%	

<SP36> Sover du vanligvis med soveværelsesvinduet oppe hele året, bare om sommeren, bare om vinteren eller ikke i det hele tatt?

Ja, hele året.....	172	68	39.5%
Ja, om sommeren.....	83	48.3%	

Ja, om vinteren..... 0 0.0%

Har vinduet lukket..... 21 12.2%

Ubesvart/Vet ikke..... 0 0.0%

<SPM9> Har du planer eller ønsker om å flytte?

Klare planer om å flytte...	172	17	9.9%
Ønsker om å flytte.....	19	11.0%	
Nei, ikke planer/ønsker....	134	77.9%	
Ubesvart/Vet ikke.....	2	1.2%	

filt11: Hvis planer om å flytte

<FLYT_Å-Ønsker du å flytte innen nærområdet, RS> innen Åmot kommune, eller ut av kommunen?

Ønsker å flytte innen nærområdet.....	36	0	0.0%
Innen Åmot kommune.....	9	25.0%	
Ut av kommunen.....	24	66.7%	
Ubesvart/vet ikke.....	3	8.3%	

filt11 slutt

filt12: hvis svart 1 eller 2 på <SP30>

<TRANS> Transportøkonomisk institutt, som er vår oppdragsgiver vil gjerne snakke litt nærmere med noen av de som er blitt intervjuet i denne undersøkelsen. De vil ta kontakt per telefon og stille noen få oppfølgingsspørsmål. Dette vil ta ca 10 minutter. Du vil kun bli kontaktet en gang. Datatilsynet krever at vi ber om samtykke i slike tilfeller. Er det i orden for deg å bli kontaktet for noen flere spørsmål?

Ja.....	15	14	93.3%
Nei.....		1	6.7%
Ubesvart/Vet ikke.....		0	0.0%

filt12 slutt

filt13: Hvis ja:

<TEL_NY>Registrer ønsket telefonnummer som respondenten kan nås på

+
|
|
+

<NAVN_ Registrer fornavn

+
|
+

filt13 slutt

DA HAR JEG INGEN FLERE SPØRSMÅL TIL DEG

TUSEN TAKK OG FORTSATT GOD %A

TRYKK <RETURN> FOR NESTE INTERVJU

ELLER TAST ESC16S FOR Å LOGGE UT

Sist utgitte TØI publikasjoner under program:

Trafikk, bymiljø og helse

Tekniske virkemidler for reduksjon av miljøbelastning fra vegtrafikk i Norge. Intervjuer med industri og kunnskapssentre om prioritert forskning og hensiktsmessige miljøtiltak	808/2005
Nordisk perspektiv på støyreduksjon ved kilden.	806/2005
Vegpakke Drammen. Mellomundersøkelse av bomiljøet 1998 til 2003.	757/2004
Veger til bedre bymiljø. Miljøundersøkelser Oslo Øst 1987 - 2002	743/2004
Ny trafikk - nye naboer? Trafikk og segregasjon i Oslo indre øst.	652/2003
Samspill Trafikk, miljø og velferd.	645/2003
Miljøsoner - bedre miljø i byer og tettsteder. Muligheter og utfordringer.	630/2003
Miljøplager i Norge 1997-2001	592/2002
Best i vest? Opplevelse av trafikk og miljø på Frogner/Majorstua og Vålerenga/Gamlebyen.	585/2002
80% piggfritt i Drammen innen 2004? Resultater fra en spørreundersøkelse i Drammen og fem nabokommuner	570/2002
Lavere vinterfartsgrense på innfartsveger i Oslo. Betydningen for utslipp, støy, trafikkavvikling og trafiksikkerhet	560/2002
Nasjonal kartlegging av støy og støyplage. Kan vegetatens og bykommunenes støyregistre utnyttes?	556/2002
Vegpakke Drammen. Førundersøkelse av bomiljøet 1998/1999	549/2001
Mye skrik og lite ull? Dagens støyregelverk i praksis	546/2001
Virkning av støy på barn i læresituasjoner. En litteraturgjennomgang.	519/2001

Transportøkonomisk institutt

Stiftelsen Norsk senter for samferdselsforskning

- utfører forskning til nytte for samfunn og næringsliv
- har rundt 70 forskere med høy, flerfaglig samferdselskompetanse
- samarbeider med en rekke samfunnsinstitusjoner, forsknings- og undervisningssteder i Norge og i utlandet
- gjennomfører forsknings- og utredningsoppdrag av høy kvalitet innen områder som trafiksikkerhet, kollektivtransport, miljø, reisevaner, reiseliv, planlegging, beslutningsprosesser, transportøkonomi og næringslivets transporter
- driver aktiv forskningsformidling gjennom TØI-rapporter, internett, tidsskriftet Samferdsel og andre nasjonale og internasjonale tidsskrifter

Transportøkonomisk institutt

Stiftelsen Norsk senter
for samferdselsforskning
P.b. 6110 Etterstad
0602 Oslo

Telefon 22 57 38 00

www.toi.no